

KARYYS

Kaina 30 ct.

Nr. 38

Šokimas su kartimi.

Svarbesniųjų politinių įvykių apžvalga.

Tautų sąjungos XI sesijai susirinkus.

Jau Ženevoj susirinko Tautų Sąjungos XI plenumas (bendras susirinkimas). Ši sykį Tautų Sąjungos plenumo darbo tvarkon įrašyta visa eilė svarbių ir aktualių klausimų, tiek politinio, tiek ekonominio pobūdžio.

Kai dėl politinių klausimų, tai Tautų Sąjungai pirmoj eilėj tenka spręsti be galo opią nusiginklavimo problemą.

Nepaisant visos eilės konferencijų ir komisijos posėdžių šiuo reikalu dar lig šiol visai mažai padaryta. Jūros nusiginklavimo atžvilgiu jau šiek tiek pasiekta per Vašingtono ir neseniai posėdžiavusią Londone nusiginklavimo konferenciją. Nors Londono jūros nusiginklavimo konferencijos rezultatas, bendrai imant, nedidelis, bet vis dėlto pasiekta bent tas, kad jūros karo jėgų apginklavimas yra suvaržytas ir nustatyta tam tikra pusiausvyra tarp svarbesniųjų karo laivynų.

Visai kitokia padėtis sausumos karo jėgų apsiginklavime, kuris pastaruoju laiku net didėja. Ypač Prancūzija ir Italija stengiasi viena kitą pralenkti šiuo atžvilgiu. Prancūzijos valstybės vyrai sako, kad prancūzai negali nusiginkluoti, kol nebus garantuotas juos saugumas. Anglija mano, kad prancūzai užtektinai yra apsaugoti nuo užpuolimo, nes, visų pirma, vokiečiai yra nuginkluoti, antra, patys vokiečiai savo noru pasirašė Locarno sutartis, pagal kurias prancūzų ir belgų sienos yra garantuotos.

Tai kyla klausimas, kokios gi naujos garantijos yra reikalingos Prancūzijai. Čia ir pasirodė, kad Prancūzijai taip pat rūpi jos sąjungininkės Lenkijos sienos. Dėl šios rytų sienų revizijos kaip tik vokiečiai mano iškelti klausimą Tautų Sąjungoj.

Paryžius, žinoma, panorės padėti Varšuvai jos kovoj su Vokietija dėl Dancigo koridoriaus.

Tokiomis aplinkybėmis nusiginklavimo klausimo išsprendimas sutinka daug kliūčių. Nes kol saugumo klausimas nebus išspręstas ne vien tik Vakarų Europai, kaip lig šiol, bet ir rytų Europai, tai nusiginklavimo problemos išsprendimas nebus pajudintas iš to negyvojo taško, kuriame ligi šiol randasi.

Taigi, Tautų Sąjungai teks vėl susidurti su saugumo problema ir mėginti ją iškelti visu jos platumu.

Šio mėginimo iniciatyvą nori paimti į savo rankas vokiečių delegacija Tautų Sąjungos sesijoj. Vokietija nori iškelti Dancigo klausimą, remiantis T. S. pakto str. 19.

Pagal šį nuostatą T. S. plenumas gali paraginti savo narius peržiūrėti tas sutartis ir politines situacijas, kurios gresia taikos reikalui. Vokiečiai sako, kad kaip tik dabartinė politinė ir ekonominė padėtis Dancigo koridoriuj gresia taikos reikalui. Todėl, anot jų, reikėtų peržiūrėti Versalės sutarties nustatytas lenkų vokiečių sienas.

Lenkams šio klausimo iškėlimas bus labai nemalonus ir jie, žinoma, dės visas pastangas, kad vokiečių planas būtų sutrukdytas. Tuo būdu Tautų Sąjungoj kils kova tarp įvairių valstybių šiuo klausimu. Vokietijos pasiūlymas be abejo bus paremtas visų tų valstybių, kurios gerai supranta Versalės sutarties revizijos reikalingumą.

Lenkiją, matyt, parems Prancūzija, Čekoslovakija, Rumunija ir kitos su lenkais surištos valstybės. Tuo būdu Dancigo koridoriaus klausimas virst labai aktuali. Lietuvai tai bus precedentas Vilniaus klausimui iškelti.

Šiai T. Sąjungos sesijai teks užsiimti dar vienu įdomiu politiniu ir drauge juridiniu klausimu. Tai yra T. Sąjungos pakto (statuto) ir Kellogo pakto suderinimo klausimas.

Kaip žinoma, pagal Kellogo pakto prisidėjusios prie jo valstybės griežtai pasmerkė karą, atsisakydamos nuo karo kaip ginčams spręsti priemonės, pasižadėjo visus ginčus spręsti tik taikos būdu, t. y. trečiųjų teismo keliu.

Tuo tarpū T. Sąjungos statutas tam tikrais atvejais karą leidžia. Tuo būdu susidaro tam tikras šių abiejų paktų priešingumas. Pagal Kellogo pakto T. Sąjungos nariams kariauti yra uždrausta, einant T. S-gos statutu tam tikrais atvejais jie turi teisę kariauti. Taigi kilo reikalas T. Sąjungos pakto tinkamu būdu pakeisti, įtraukiant į jį prievolę T. Sąjungos nariams *niekuomet* neimtis karo ginčams spręsti. Jų išsprendimui bus numatyta tam tikra procedūra, kurios T. S. nariai turėtų laikytis.

Kai dėl ekonominių klausimų, kuriuos XI T. Sąjungos plenumui teks svarstyti, tai iš jų visų pirma T. Sąjungai teks atkreipti dėmesio į muitų klausimus. Kaip žinoma, neseniai įvykusioji Ženevoj muitų paliaubos konferencija pasibaigė be jokių rezultatų.

Po šios konferencijos kai kurios valstybės ne tik nesumažino muitų, bet pradėjo juos dar smarkiau kelti. Ypač pasižymėjo muitų kėlimu Vokietija ir Jungtinės Amerikos Valstybės. Dėl šio muitų pakėlimo labai kenčia žemės ūkio valstybės. T. Sąjungos sesijai teks pasisakyti šiuo opiu klausimu ir ieškoti jo išsprendimo būdą.

Šiam T. Sąjungos plenumui teks dar užsiimti Lietuvos ir Lenkijos ginčytiniais klausimais, k. a. dėl susisiekimo ir tranzito, pasienio ginčų, Mitraukos įvykių. Apie šiuos klausimus pakalbėsime skyrium.

Latvijos ir Estijos pasitarimas.

Šiomis dienomis Rygos priemiesty Bulduruose pasibaigė Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministerių pasitarimas. Per abiejų ministerių pasitarimą buvo paliesta eilė svarbių klausimų, reikšmingų abiem valstybėm. Buvo paliesta T. Sąjungos sesijos tvarkon įrašyti politiniai klausimai, k. a. dėl nusiginklavimo, saugumo, Kellogo ir T. S. pakto suderinimo, ir pasiekta pilno susitarimo visais iškeltais klausimais. Nutarta, kad abiejų valstybių delegacijos T. S. sesijoj palaikys tarp savęs glaudų kontaktą ir parems viena kitą T. Sąjungoj.

Pasitarime taip pat buvo paliestas tranzito per Lietuvą klausimas, kuris ypač rūpi Latvijai.

Be to Bulduruose buvo iškeltas Latvijos ir Estijos ekonominių derybų klausimas.

Kaip žinoma, ėjusios lig šiol tarp minėtų valstybių derybos dėl muitų unijos sudarymo nedavė kol kas jokių vaisių. Tų derybų nepasisekimo priežastis yra ta, kad tiek Estijos, tiek Latvijos pramonininkai bijo muitų unijos, manydami, kad ši gali labai pakenkti jų įmonėms. Per pasitarimą kilo mintis kol kas sudaryti prekybos sutartį su ypatingomis lengvatomis kiekvienai susitariančiai pusei dėl prekių įvežimo. Tuo būdu Latvijai ir Estijai teks eiti tuo keliu, kurį Lietuva ir Estija išrinko savo ekonominėse derybose, t. y. specialių prekių sąrašų susistatymo kiekvienos šalies įvežimui palengvinti. Taigi apie muitų unijos sudarymą jokios kalbos negali būti.

Latvijos ir Estijos ministerių pasitarime taip pat buvo paliesti švietimo reikalai. Buvo nutarta nustatyti glaudų bendradarbiavimą ir šiais klausimais.

Anglijos susitarimas su Turkija ir Graikija dėl Dardanelų.

Žiniomis iš Atheno, tarp Anglijos, Turkijos ir Graikijos pasiektas susitarimas dėl Dardanelų. Pagal šį susitarimą nė vienos valstybės laivynas be susitariančiųjų sutikimo neturi teisės pereiti per Dardanelus. Politiniuose sluoksniuose pabrėžiama, kad šis susitarimas nukreiptas prieš Sovietų Rusijos laivyną Juodojoje jūroje. Mat, neseniai rusų karo laivyno dalis persikėlė iš Pabaltijo jūros į Juodąją per Dardanelus, negavus santarvės valstybių komisijos šiuo reikalu sutikimo. Anglija, matyt, dabar nori sutrukdyti Sovietų Rusijos laivyno Juodojoje jūroje sustiprinimą ir tuo tikslu padarė minėtą susitarimą.

Tačiau abejojama, ar Turkijos parlamentas šį susitarimą ratifikuos.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVŲ KARIJOMENŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metal

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. rugsėjo m. 18 d.

Nr. 38 (590)

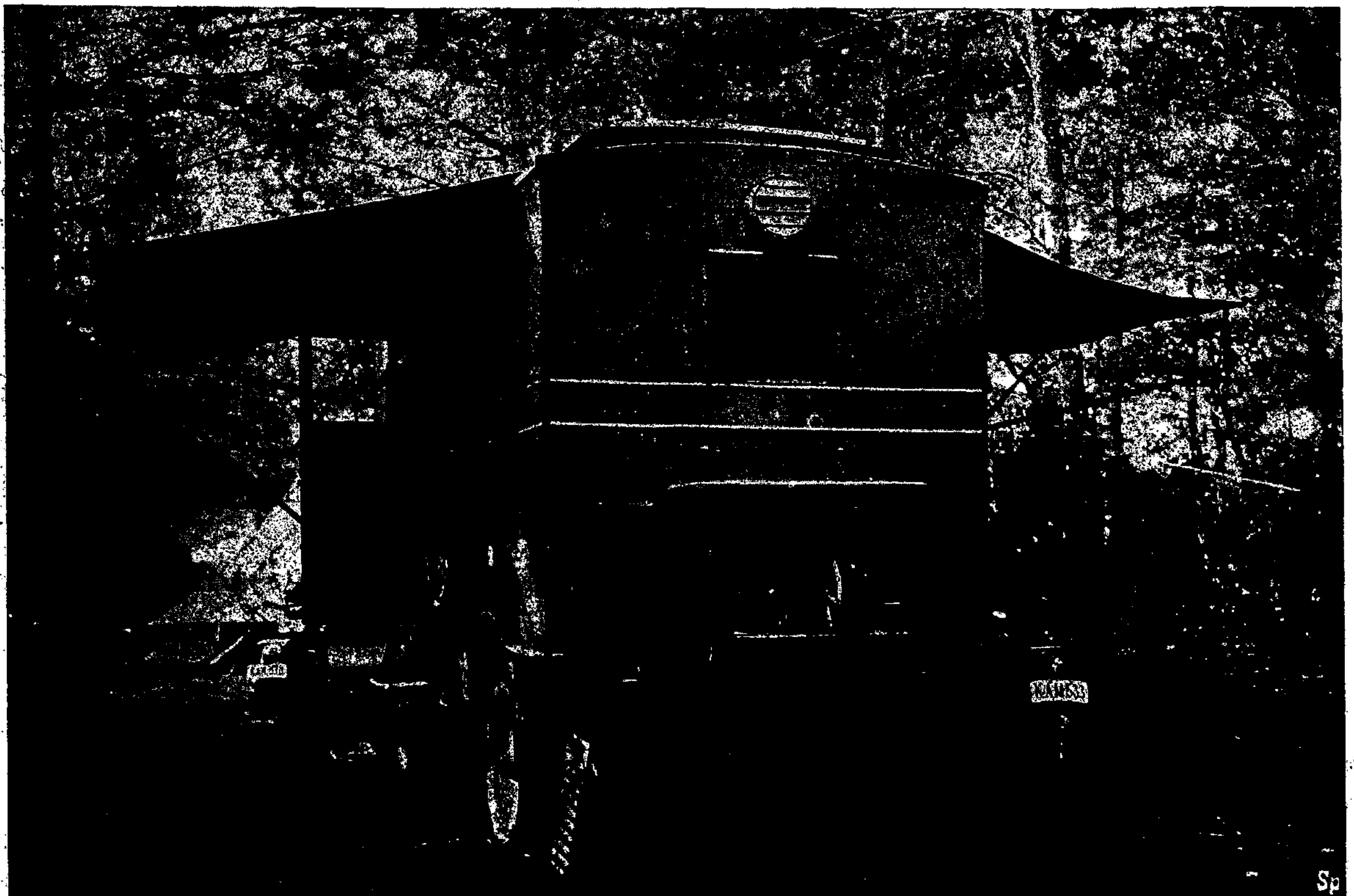
Aviacija artilerijos talkininkė.

Kaip žinome, viena iš artilerijos savybių yra ta, kad ji savo sviediniais gali pasiekti toli, už keleto ar keliolikos kilometrų. Šaudant tokio atstumo, be abejo, iš šaudymo vietos, nuo pabūklų sunku būtų matyti, o dažnai ir visai nebūtų galima matyti sviedinių kritimo. Todėl šaudant, baterijos ar grupės vadas dažniausiai išeina keletą kilometrų į priekį (kautynių metu būna net pėstininkų apkasuose ar netoli jų užpakaly), iš kur gerai matomi taikiniai. Ši vieta vadinama sekimo punktu. Čia jis turi tolimai ir nukrypimams apskaičiuoti reikalingus įrankius: žirklinį žiūroną, busolę, staliuką su žemėlapiu ir telefoną, kuriuo surištas su baterija (pabūklais). Įsižiūrėjęs į apšaudomus daiktus vietoje ir žemėlapy, padaro tinkamus apskaičiavimus, telefonu komanduoja į bateriją, ten sulig jo komandomis nustato pabūklus ir sulig komanda paleidžia ugnį.

Baterijos vadas, būdamas sekimo punkte, stebi sviedinių kritimą, ir jeigu yra kokie netikslumai, apskaičiuoja, daro pataisą ir vėl telefonu komanduoja ir stebi sviedinių kritimą. O prisišaudęs į taikinius, pagal reikalą, atidengia ugnį ir apšaudo.

Bet dažnai būna tokių aplinkybių, kada iš sekimo punkto apšaudomų daiktų nematyti, kada negalima surasti tokio punkto, iš kur jie būtų matomi, ir iš kur būtų galima sekti sviedinių sprogimai. Pavyzdžiui, jeigu kur nors tarpukalny ar už miškų sukongcentruoti priešo rezervai, stovi artilerija ar gurguolės ir t. t.

Čia artilerijai į pagalbą ateina aviacija. Oro žvalgai iš skrendančio 1500 — 2000 mtr. aukščio lėktuvo įgudusia akimi stebi, apskaičiuoja ir praneša žemėje esantiems artileristams. Pastarieji, naudodamiesi gautais iš oro žvalgo dujiniais, instrumentų, žemėlapiu ir

Aviacijos lauko foto laboratorija, kurioje per 15 min. pagaminama fotografijos.

Aviacijos foto.

1937 m. rugsėjo 18 d.
Kaunas

atitinkamų formulių pagalba, padarę apskaičiavimus, gali šaudyti, nei taikinių, nei šovinių sproginimo nemydami.

Kad šios dvi ginklų rūšys galėtų darniai ir sėkmingai veikti karo metu, tokius šaudymo pratimus atlieka taikos metu.

Jau kelinti metai mūsų artilerija, atlikdama šaudymus Varėnos poligone, turi šaudymo pratimus su aviacija.

Dėl mūsų aviatorių palankumo, į vieną šių metų tokių šaudymų ir man teko nuskristi į Varėnos poligoną ir dalyvauti jame žiūrovo rolėje.

Poligono rajone mūsų aviacija turi sau pasirinkusi aerodromą, žinoma, be angarų ir kitokių patogumų, taip, kaip tektų naudotis karo metu kur nors pafrontėje. Parinkta paliai kelią nutūpimui tinkama vieta. Degamosios medžiagos atsarga (sandėliai) miške, tarp pušaičių, ten ir aviacijos stovyklos štabas ir fotolaboratorija, kurioje per 10 — 15 minučių iš padarytų nuotraukų gaminamos fotografijos. Viskas tarp pušaičių užmaskuota. Karo metu, žinoma, ir lėktuvai būtų tinkamai užmaskuoti. Bet dabar to nedaroma, kadangi jie čia ilgesnį laiką nepasilieka, o atlikę šaudymų pratimus, skrenda į angarus Kaunan.

Šią artilerijos su aviacija šaudymo dieną atskrido iš Kauno daug lėktuvų. Visi jie išrikiuoti paliai plentą. Netoli nuo jų telefono aparatas, linija surištas su aviacijos signaline aikštele, kuri nuo čia už kokių 4 — 5 km., netoli šaudančių baterijų. Greit bus 7 val. Susirinko aviacijos karininkai prie lėktuvų, gavę iš poligono aviacijos viršininko reikalingų nurodymų, oro žvalgai patikrino rodio siūstuvus — ir jau aviacija šaudymams pasirengusi.

Poligonas. Varėnos stovyklos viršininkas, šaudymo vyriausias prižiūrėtojas pulk. leit. Urbonas, su artilerijos pulkų, grupių ir baterijų vadais ir kitais artilerijos karininkais sekimo punkte aukštumoje 148 (į šiaurę nuo Ežerekų). Telefonu praneša, kad artilerija ir aviacija šaudymui pasirengusios. Įsakymas ir šaudymas prasideda. Eskadrilės vadas telefonu praneša į

aerodromą, į kokius taikinius bus šaudoma ir kuriuo būdu korektuojama. (Tokį pranešimą gali perduoti ir iš signalinės aikštelės tiesiog į skrendantį lėktuvą oro žvalgai tam tikrų sutartinių ženklų pagalba).

Kyla lėktuvas ir daro pusratį; oro žvalgas, įžiūrėjęs taikinius, radio siūstuvu praneša į signalinę aikštelę aviacijos karininkui taikinių koordinatas, pastarasis telefonu praneša jas į sekimo punktą baterijos vadui. Baterijos vadas, tinkamomis formulėmis ir prietaisais apskaičiavęs iš koordinacijų kryptį ir toli, telefonu komanduoja į bateriją, kuri stovi už 3 — 5 kilometrų užpakaly. Ten, pagal komandas nustatę ir paruošę šaudymui pabūklus, praneša baterijos vadui ir į signalinę aikštelę, kad baterija paruošta. Iš signalinės aikštelės apie tai praneša sutartiniais ženklais (iš 4 ant žemės paklojamų marškų sudedamos įvairių kombinacijų figūros) skraidančiam lėktuvui. Oro žvalgas iš lėktuvo komanduoja radio siūstuvu „ugnis“ ir seka sviedinių sproginimą. Pastebėjęs jų nukrypimą oro žvalgas tinkamai praneša per signalinę aikštelę baterijos vadui. Šis iš žvalgo pastabų, jeigu reikalinga, daro apskaičiavimus, komanduoja telefonu baterijai pataisas. Vėl pabūklai tinkamai nukreipiami, ir vėl „ugnis“. Keletą tokių eilių išleidus, baterija prisišaudė. Prisišaudžius baterijos vadas įsako pasižymėti šio taikinio davinius. Tokiu būdu eina prisišaudymai ir kitų baterijų.

Čia šaudymo metu telefono ryšis veikia tarp sekimo punkto, kur yra baterijos vadas (šaudant su aviacija jis gali būti ir prie baterijos arba kur kitur), ir baterijos, tarp signalinės aikštelės ir sekimo punkto bei baterijos, tarp sekimo aikštelės ir aerodromo, radio ryšis iš lėktuvo į signalinę aikštelę ir ženklais marškų pagalba iš signalinės aikštelės skraidančiam lėktuvui.

Šaudymas gana įdomus. Bet reikalauja iš artileristų ir aviatorių ne tik gero žinojimo, bet ir įgudimo — gero praktiško patyrimo. Tik darnus veikimas, koks pasirodė šaudymo metu, duoda gerų rezultatų.

J. Š.

Mokykimės skaityti ir rašyti.

Labai gražiai skamba patarlė: „Kas skaito rašo — duonos neprašo“. Tai tikra tiesa. Paimsiu aš iš savo gyvenimo. Kai mane paėmė į kariuomenę, aš nemokėjau rašyti. Patarnavęs kiek laiko kariuomenėje noriu laišką parašyti savo namiškiams, bet pats nemoku. Kas man reikia daryti? Prašau kareivį:

— Motiejau, parašyk man laišką į namus!

— Gerai, jei bus pusbonkė, parašysiu, atsakė jis.

— Bus, sakau, tik parašyk, nes matau, kad be pusbonkės nieks nerašys.

Na, Motiejus ima ir rašo. Aš vos spėjau kelis žodžius pasakyti, jau laišką parašytas.

— Perskaityk, gal aš dar ką prisiminsiu! Prašiau Motiejų.

— Negana parašyti, dar jam ir perskaityk... skaityk pats sau, kad nori! Supykęs meta laišką. Matau, kad nenori perskaityti: išimu iš kišenės papirosą, duodu Motiejui ir dar kartą prašau. Tada jis atsileido ir perskaitė laišką. Tiesa, atrodė neblogai parašyta, negaila pažadėtos pusbonkės nei papiroso.

Po kelių dienų gavau iš namų atsakymą. Duodu skaityti kitam. Namiškiai mane bara, kad aš tokius biaučius dalykus rašau: kolioju savo brolius, seseris ir t. t. A! Tiesiog nustebau, nes nieko nežinojau apie panašiai rašytą laišką. Dabar aš supratau, kad tai mano gerasis Motiejus, kuriam pusbonkę stačiau ir papirosą daviau, visa man padarė. Ir nuo to laiko nutariau nieko neprašyti, o pats išmokti. Kuo gi jis gudresnis už mane? Pamaniau, kad jis moka rašyti, o aš nemoku, juk ir aš galiu išmokti.

Paprašiau savo skyrininką, kad man parašytų abėcėlę ir pradėjau mokytis. Tiesa, nelengva buvo pradžia, bet, nežiūrint į visas sunkenybes, pasiekiau savo. Šiandien jau nebereikia kitam statyti pusbonkės už laišką parašymą ir duoti papirosą už jo perskaitymą. O kas svarbiausia, kad pats namiškiams parašau, ir tą, ką atrandu reikalingą, ir nieks apie tai nežino. Štai kokią naudą davė man kariuomenėje tarnystė. Jei nebūčiau tarnavęs kariuomenėje, tai neturėčiau tokio svarbaus reikalo rašyti nei progos išmokti.

Petras Lukšta.

Penktosiom kariuomenės sporto rungtynėm pasibaigus.

(Pradžios aprašymą žiūrėk 37 „Kario“ nr.)

Rugsėjo 6 d. rungtynių programa trumpa. Dėl taškų šiandien kovoti teks mažai. Oras gražus, todėl jau iš pat ryto stadione vėl didelis judėjimas.

Trečiosios dienos rungtynių pa- baigoj, po paskutinės perstogės, buvo jau minimi ir šių rungtynių pirmųjų vietų laimėtojai. Jau niekam nebuvo paslaptis, kad J. E. Valstybės Prezidento dovana ir pirmoji vieta tenka Karo Mokyklai; antroji vieta 7 pėst. Ž. K. B. pulkui. Kitos vietos iš eilės turėjo tekti 5 pėst. D. L. K. Kęstučio p. ir Technikos rinktinei. Šių dalių surinkti taškai skiriasi vos keliais. Todėl suprantama, koks didelis buvo minėtų dalių noras nepasiduoti viena kitai! Tuo labiau, kad Technikos rinktinė jau dvejus metus laiko krašto apsaugos ministerio dovana, ir, jei šiemet laimi, tai pasiliks nuosavybėn.

Rungtynių programa beveik jau išsemta ir beliko tik viena estafetė (4×100). Tačiau nuo jos vienos jau gali paaiškėti trečios vietos nugalėtojas. Ir štai ruporas šaukia dalyvius prie starto. Dalyviai suskirstyti. Pasigirsta komanda: „pasiruošk, domės!“ starto šūvis, ir le-

miamas bėgimas. Distancija trumpa ir laukti rezultatų ilgai netenka. Štai pirmasis, kaip ir buvo laukta, prie finišo pasirodo 7 pėst. pulko bėgikas. Estafetė prabėgta

1500 mtr. bėgimas, per kurį 7 p. p. liko diskvalifikuotas, tai būtų kitas reikalas...

Trečia vieta drauge ir krašto apsaugos ministerio dovana tenka

Kar. sporto stadiono tribūnoj Resp. Prezidentas ir kariuomenės viršininkai seka rungtynes. Čia pat gausiai apkrautas dovanomis stalas Sulco foto

per 48 sek. Bet tas mažai „šildo“ 5 pėst. pulkui. Technikos rinktinė laimėtojus. Pirmą vietą vis tiek nusiminus. Ir kaip čia nebūti nusiminus, kai jau rodėsi, kad graži p. „paspruko“. Jei ne tas nelemtas

Vytauto Didžiojo vainikavimo šventė provincijoj.

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas.

Jau rugsėjo mėn. 7 d. iš ryto kareivinės ir visas miestas pasipuošė vėliavomis ir vainikais. Visur iliuminuota tautiškomis spalvomis ir išrašyta gražūs obalsiai. Batalionuose ir atskir. kuopose buvo skaitomos kareiviams paskaitos apie Vytauto nuopelnus Lietuvai ir jo karūnavimą. Po paskaitos I bataliono vadas majoras Šlepetytis įteikė dovanas: liktin. viršilai V. Tumasioniui, viršilai S. Bulharauskui, v. p. A. Siniakovui ir v. p. P. Zomauskui — gražius Vytauto Didžiojo paveikslus — ir 8 būtinus tarnybos kareiviams (po 2 iš kuopų) knygas, su tinkamais užrašais ir bataliono vado parašu.

Rugsėjo mėn. 8 d. 10 val. pulkas su vėliava, šauliai, savanoriai, gaisrininkai, mokiniai ir žmonių minia susirinko Kęstučio aikštėje priešais miesto sadą. Sode prie statomo laisvės paminklo pulko kapelionas kun. Balandis atlaikė iškilmingas pamaldas ir pasakė gražų pamokslą. Paskum pašventino Ukmergės šaulių rinktinės vėliavą. Pasigirdo trimitas ir komanda — pulkas šautuvu gerbk. Pakeliama Vytauto vėliava. Orkestras sugrojo Vytauto giesmę.

Po to pulko vadas, pasisveikinęs su pulku ir organizacijomis, pasakė gražią tai dienai pritaikintą kalbą.

Pulko adjutantantas perskaitė p. Respublikos Prezidento aktą, kurio apdovanojami 5 p. p. karininkai Vytauto ir Gedimino ordiniais ir 16 likt. puskar. Vytauto medaliu III laips. Sušuko valio už ordino kavaličius.

Vėliau pulko vadas įteikė šaulių rinktinei vėliavą, tardamas: teikiu jums šį garbės ir dvasios vadovą ir tikiuosi, kad jūs reikiant garbingai nešite su Gediminieniais į sostinę Vilnių ant Gedimino kalno. Orkestras sugrojo „Mes be Vilniaus nenūrimsim“.

Vytauto vėliavos nuleidimas. 18 val. susirinko prie vėliavos p. karininkai, organizacijos ir žmonės. Atvyko pulko mokoma kuopa. Majoras Šlepetytis pasakė išpūdingą kalbą.

Po jo kalbos pasigirdo trimitas. Orkestras sugrojo Vytauto giesmę, giedant kartu Ukmergės šaulių chorui. Grojant tautos himną, Vytauto Didžiojo vėliavą nuleido. Visų laukiamos Vytauto Didžiojo vainikavimo iškilmės gražiai ir išpūdingai pasibaigė, palikdamos karių sielose daug atsiminimų ir sustiprindamos tėvynės darbui.

Balius liktin. puskar. klūbe. Rugsėjo mėn. 7 d. gražiai išpuoštame klūbe liktiniai Vytautui Didžiojam pagerbti surengė balių. Susirinko liktiniai su šeimynomis ir kviestais svečiais. Atvyko klūbo vald. pirminin. kpt. Lapinskas, kpt. Šurkus. Vėliau atvyko pulko vadas, kapelionas ir pulko adjutantantas. Visi susėdo už stalų užkandžiauti. Pulko vadas pasakė gražią kalbą, linkėdamas liktiniais ir jų šeimoms glaudaus bendradarbiavimo tarnyboje ir šeimoje. Priminė Vytauto Didžiojo nuopelnus tėvynei, jo pasiektus Lietuvos plotus nuo Baltųjų iki Juodųjų jūrių.

V. J. J.

Marijampolės įguloj.

Rugsėjo 8 d. rytą pulkas išsirikiuoja pulko aikštėje, kur atnešama pulko vėliava, ir iš čia žygiuoja į Marijampolės parapijos bažnyčią pamaldoms.

Apie 14 val., lydimas apskrities viršininko, miesto burmistro ir karo komendanto, atvyksta įgulos viršininkas. Pasisveikinęs su kariuomene ir organizacijomis pasako jausmingą kalbą. Po kalbos sušukta valio. Orkestras griežia tautos himną ir Vytauto giesmę. Orkestrui nutilus, vėl nuaidi garsus valio už Lietuvos Vyriausybę ir Valstybės Galvą Respublikos Prezidentą. Pasibaigus prakalboms, pulkas ir visos organizacijos praeina iškilmingu maršu pro estradą.

Tenka pastebėti, kad oras pasitaikė blogas, bet žmonės, gerbdami savo tautos vadus, savo vyriausybę ir savo Tėvynę, organizotai ir gausiai dalyvavo.

Senas kareivis.

ministerio dovana po trijų metų laimėjimo puoš rinktinės Ramovę...

Naujas dalykas per šias rungtynes buvo granatos mėtymas į taikinių. Taikiniu buvo kulkosvaidžio lizdas apkasuose. Kiekvienas daly-

rint, kad ir taškų už tai buvo skiriama nemaža... Kariūno Mešliaus granata krito arčiausia nuo taikinio — 0,87 cm.

Karininkų penkiakovai buvo užsirašę iš viso 3 dalyviai. Tad ir var-

Petniūnas, per 26,22 min. Disko mėtyme pirma vieta teko 2 artil. p. vyr. pusk. Balanui — 33,15,5 mtr.

Rungtynes uždariant ir dovanas dalinant, buvo atvykęs J. E. Respublikos Prezidentas, krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministrai, vyr. štabo viršininkas. Respublikos Prezidentą sutiko Karo Mokyklos garbės sargyba. Išklauses sargybos viršininko raportą, Respublikos Prezidentas pasisveikino su sargyba ir užėmė tribūnoj vietą.

Kaip ir paprastai, baigiant sporto rungtynes įvyko futbolo rungtynės tarp kariuomenės ir Kauno rinktinių. Kariuomenės rinktinę sudarė Karo Mokyklos, 5 ir 7 pėst. p. 4 artil. p. ir aviacijos kariai.

Buvo laukiama, kad rungtynės bus įdomios ir gyvos. Tačiau pačios rungtynės praėjo labai „apsnūdusiai“. Pirmas puslaikis, nors kariuomenė rodė persvaros, pasibaigė 0:1 Kauno rinktinės naudai. Antras puslaikis kiek gyvesnis, bet didelio noro žaisti nematyti nė vienoje pusėje. Abi rinktinės kerta viena kitai po vieną golą.

Futbolo rungtynėms pasibaigus, prasidėjo dovanų dalinimas. O nuo dovanų stalai „lūžo“. Čia ir laikrodžiai, statuetės, albumai, portsiga-

5 p. pulko gr. Tuskus per 5 kl. patrulio žygį atėjęs pirmuoju trečiojo grupė. Šulco foto.

vis mėtė po tris granatas. Mėtymas vyko irgi iš apkaso. Tolis buvo nuo vieno ligi kito apkaso 35 mtr. Nors tolis nebuvo didelis, tačiau nė vienam dalyviui nepavyko suardyti kulkosvaidžio lizdas, nežiū-

žybos nebuvo didelės. Į nugalėtojus išėjo 9 pėst. pulko ltn. Kvietinskas. 7 klm. lauko bėgimą (cross-country) laimėjo 7 pėst. p. vyr. pusk. Užunoris, per 26 min. 15,8 sek. Antras — aviacijos vyr. pusk.

Šiaulių igula.

Rugsėjo mėn. 7 d. iš ryto visas miestas pasipuošė tautinėmis vėliavomis ir Vytauto Didžiojo paveikslais. 1 v. 30 m. Liaudies name, igulos kariams buvo suvaidintas veikalas: „Vytautas pančiuose“. Prieš vaidinimą kpt. Kurpius smulkiai apibūdino veikalo turinį. Vaidinimo metu karių akyse buvo matyti pasiryžimas atkeršyti lenkams už pagrobtą sostinę.

17 val. buvo didžiosios tautinės vėliavos pakėlimas, prie Vilniaus ažuolo, turgavietėje.

Rugsėjo mėn. 8 d. šv. Petro ir Povilo bažnyčioje įvyko iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo visi igulos kariai. 10 val. Vytautinės vėliavos pakėlimas. 10 val. 30 m. paradas, kur dalyvavo igulos kariai, šauliai, gaisrininkai, mokiniai ir kitokios organizacijos.

14 val. 8-to pėst. pulko karių skaitykloj kpt. Švambarys laike igulos kariams paskaitą: „Vytautas Didysis“.

Viršila Ivanauskas.

Varniuose.

Atėjo ilgai laukta Vytauto Didžiojo metų Tautos šventė. Visur buvo jaučiama didelė nuotaika, susikaupimas ir iškilmingumas.

Prasidėjo iškilmės. Varnių igulos viršininkas ir stovyklos komendantas pro išsirikavusius kareivius, lydintas karininkų ir policijos atstovų, neša į bažnyčią gražiai papuoštą Vytauto Didžiojo paveikslą, kur jis ir paliekamas. Po pamaldų kareivius, šaulius ir pradžios mokyklos mokinius, išsirikavusius stovyklos užsiėmimų aikštėje, komendantas pasveikino ir priėmė paradą. Paskiau kareiviai, šauliai ir mokiniai praėjo pro Vytautui pagerbti statytus vartus ir išsiskirstė prie skanių pietų.

Vakare Varnių šaulių būrio salėje buvo laikomos paskaitos.

Jaun. pusk. Lukoševičius.

Tauragėje.

Rugsėjo 8 d. buvo iškilmingai atidarytas paminklas, pastatytas dr. V. Kudirkai. P. Jankauskas apibūdino dr. V. Kudirkos asmenį ir jo darbus Lietuvai. Po jo kalbos sugiedotas tautos himnas. Ši paminklą pastatė valsčiaus valdyba. Po to buvo pašventinti tilto pamatai, statomo per Jūros upę. Kun. R. Kuodis pasakė atatinkamą kalbą ir pavadino Vytauto tiltu.

Miestas buvo gražiai išpuoštas. Vedamuose į Tauragės miestą keliuose buvo pastatyti žalumynais papuošti vartai su tinkamais obalsiais: „Visa tauta ruošiasi didžiajam žygiui — į Vilnių, kur ilsiesi Tu, Didvyri!“ ir kt. Gražiausiai buvo išsipuošusi pašto įstaiga. Vakare miestas buvo iliuminuotas. 20 val. Tauragės šaulių teatras Vytautui Didžiajam pagerbti suvaidino dramą „Valdova sūnus“, o šaulių „Nepriklausomybės Aikštėje“ buvo sukurtas didelis laužas ir leidžiamos raketos.

Liudas Šapas.

Skiemonys.

Rugsėjo mėn. 8 d. Skiemonių šaulių būrys šventė labai iškilmingai. Šią dieną po pamaldų, pakėlus Vytautinę vėliavą, vietos klebonas, šaulys kun. Liepa pašventino pradėtų statyti būrio namų — Vytautui Didžiajam paminklo, — kerčinį akmenį. Iškilmėse organizuotai dalyvavo Skiemonių „Pavasario“ kuopa, sveikino šia proga „Jaunosios Lietuvos“ ir tautininkų or-jų atstovas. Dalyvavo didelė minia žmonių.

A. Šarūnas.

Nevarėnai.

Rugsėjo 8 d. nevarėniškiams buvo nepaprasta diena: be Vytauto D. vainikavimo šventės, vietos š. būrys šventė savo dešimtmetį.

Jau iš vakaro namai pasipuošė tautinėmis vėliavomis, didvyrių paveikslais ir žaliais vainikais. Rytą visi laukia kažko ypatingo. Gatvėmis vaikšto uniformuoti šauliai ir

rai, bareljefai, taurės, šautuvas, pistoletas ir kit.

Prieš pradėdamas dalyti nusi- pelnytas dovanas, J. E. Respubli- kos Prezidentas pasako keletą žo- džių. Dovanos išskirstomos taip: pirmiausia dalinamos pereinamo- sios dovanos. Čia likimo buvo lem- ta, kad garbingiausią dovaną — J. E. Respublikos Prezidento — gau- na Jo paties vardu pavadinta Karo Mokykla. Ministerio pirmininko dovaną gauna 7 pėst. Ž. K. B. pul- kas. Krašto apsaugos ministerio — 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas. Karininkų Ramovės — Technikos rinktinė. Kariuomenės sporto drau- gijos — 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas. Vyriausiojo štabo viršinin- ko — Aviacija. Įdomus sutapimas. Kaip žinoma, Vytauto Didžiojo paveikslas paskutinis kelionės eta- pas nuo Garliavos iki Kauno buvo atliktas orlaiviu. Ir štai, tarytum atsidėkojant aviacijai ir amžinai jai primenant tą didelę garbę, vyriausiojo štabo viršininko dovana kaip tik ir tiko šiuo momentu, nes ji bu- vo gražus Vytauto Didžiojo bareljefas.

Kariuomenės sporto rungtynių komitetas už atskiras sporto šakas buvo paskyręs 9 vienkartinės dalies nuosavybei dovanas, kurias pagal taškų apskaičiavimą laimėjo: už

šaudymą iš pistoletų karininkams — 5 pėst. pulkas; 7 klm. žygį — 4 pėst. p.; patrulio žygį — Techni- kos rinktinė; plaukimą — 5 pėst. pulkas; sportinį šaudymą — 7 pėst. pulkas; bėgimus — 7 pėst. pulkas; estafetes — 5 pėst. p.; šokimus — 9 pėst. pulkas, ir už mėtymus — Karo Mokykla.

Be šių dovanų buvo dar paskir- ta 25 kartinės-asmeninės dovanos, šias dovanas laimėjo: už karišką penkiakovą — 9 pėst. pulko ltn. K v i e t i n s k a s, už žygio tris pir- mąsias vietas 4 pėst. p. jaun. pusk. D u k n e v i č i u s, 7 pėst. p. gr. S a f o n o v a s ir 4 pėst. p. naujokas I n g r y s. Taip pat ir už patrulio žygį už 3 pirm. vietas dovanas ga- vo: 7 pėst. p. vyr. pusk. D a u g é l a, Techn. rinktinės vyr. pusk. J a n i c k a s ir 4 pėst. pulko naujokas K a s t i g o v a s. Už šaudymą iš pistoletų — kpt. V e r t e l i s; iš šautuvų karininkams — 2 artil. pulko ltn. K r i š t o p a v i č i u s; už šaudymą bendrai — 7 pėst. pul- ko viršila K a r č i a u s k a s; spor- tinį šaudymą — 7 pėst. pulko vir- šila J e r m o š e n k a; plaukimą — 5 pėst. pulko viršila S t a n k u s; 400 mtr. bėgimą — 7 pėst. pulko vyr. pusk. D u b o v i k a s; 800 mtr. bėgimą — kariūnas O ž i n s k i s; 1500 mtr. bėgimą — 2 ulonų pulko

vyr. pusk. R i m k ū n a s; 5000 mtr. bėgimą — Technikos rinktinės nau- jokas K e r e s e v i č i u s; už bėgi- mą per laukus — 7 pėst. pulko vyr. pusk. U ž u n o r i s; šokimą su ramsčiu — kariūnas V a b a l a s; už šokimą į tolį įsibėgėjus — 7 pėst. pulko vyr. pusk. D u b o v i k a s; už šokimą į aukštį įsibėgėjus — kariū- nas A š m o n a s; už skritulio (dis- ko) mėtyimą — 2 artil. pulko vyr. pusk. B a l a n a s. Už granatos mė- tymą į tolį — 2 artil. pulko eil. S u t k e v i č i u s ir į taikinį — ka- riūnas M e š l i u s; už ieties mėty- mą — kariūnas A i ž i n a s; rutulio stumimą — 5 pėst. pulko vyr. pusk. T a r a k a n o v a s; barjerinį bėgi- mą — 5 pėst. pulko viršila S t a n k u s; už tenisą — kpt. P a u r a ir už porinį žaidimą — kpt. P a u r a ir gyd. mjr. S t a s i ū n a s. Už fut- bolo rungtynes — K a u n o r i n k t i n ė.

Išdalinus dovanas, visų sporti- ninkų vardu vyriausybei padėkos žodį pasakė Vytauto Didžiojo kur- sų viršininkas ir kariuomenės spor- to draugijos pirmininkas plk. inž. Dirmantas. Plk. Dirmantas savo kalboje, trumpai suglaudęs, apibū- dino rungtynių atsiradimo pradžia, sunkias sąlygas, kuriose teko dirbti pirmųjų rungtynių rengėjams ir dalyviams. Tačiau, laikui bėgant,

šaulės. Mergaitės pasipuošusios tautiškais rūbais. 10 val. šaulių būrys su orkestru iš mokyklos žygiuoja bažnyčion. Po pamaldų vietos klebonas pašventina naują būrio vėliavą ir prisaikdina šaulius. Po priesaikos aikštėje priima paradą ir pasisveikina III-čios rinktinės vadas kpt. Rauba. Orke- strui griežiant, keliama Vytautinė vėliava. Kalba Vyt. D. komiteto, vietos skyriaus atstovas ats. leit. A. Pocius. paži- mėdamas šventės reikšmę ir ragindamas atgaivinti Vytaū- to vienvėbės ir galybės dvasią.

Toliau, iteidamas Nevarėnu būriui ką tik pašventintą vėliavą. kpt. Rauba primena, kad vėliava yra pasiryžimo ir galybės simbolis. todėl ją reikia gerbti. Vėliavą priima bū- rio vadas mok. St. Gudus ir pasižada ją sveiką nunešti prie Vytauto grabo ir vėl ją sveiką parnešti atgal. Žmonių aky- se suspindi ašaros.

Vakare mokyklos salėje ivyko vakaras. Vaidinta J. Tauronio 3 veik. dramą „Vytautas pančiuose“. Vaidinimas pasisekė. Ypač malonu pažymėti tas susikaupimas ir ramy- bė, su kuria publika vaidinama sekė. Retas provincijoje at- sitikimas, kad publika taip kultūringai laikytusi. Bravo ne- varėniškiai.

Jurbarke.

Jau iš anksto išdvygo daug gražių bromu su kilniais obal- siais: „Garbė Lietuvos Didvyriui. Eikime Vytauto Didžiojo keliais. Vytaute, stiprink mus kovoj už Vilnių. Vytaute, vesk mus į Vilnių! Vytaute Didysai, sužadink mumyse vie- nybę“. Gražiausi vartai buvo prie Fembergo malūno su Vy- tauto Didžiojo ir Birutės paveikslais.

Ats. vyr. pusk. Juoz. Ambrozaitis.

7 p. Ž. K. B. pulkas.

Rugsėjo 7 ir 8 d. Vytauto jubiliejinei ir tautos šventei Klaipėdos igula ir visa visuomenė buvo labai pasipuošę. Sek- madienį, IX. 7. Vytauto Didžiojo jubiliejiaus komitetas buvo surengęs minėjimą Smiltynėje. Nors oras gerokai buvo at- vėsęs, tačiau keltai vos spėjo perkeldinėti žmones per Kur-

šių ilanką. Visi norėjo idomia šventės programą matyti ir pačioje šventėje dalyvauti. O programą sudarė: vandens sportas, dviratininku važiavimai, giedotojų draugijos chorų dainos, balietas ir daugybė visokiu kitokiu pramogu. Tar- pais koncertavo 7 p. p. orkestras, kapelm. Visockio diriguo- jamas.

Vakare Smiltynėje visas uostas, muitinė, paštas, stotis ir ypatingai kareivinės žėrėjo gražiomis savo iluminacijo- mis.

Per šias šventes daugiau, negu kada nors, buvo matyti lietuvišku vėliavu. Ju daug plevėsavo ir prie vokie- čių namų bei įstaigų. Vytauto genijui pagarbą visas Klai- pėdos kraštas pareiškė.

8-tą, Vytauto karūnavimo ir Tautos šventės dieną visu iškilmiu vidury — kariuomenės paradas. Po iškilmingų pamaldų, kurių kariai klausė kiekvieni savo tikybės bažny- čiose, 11 val. buvo sustabdytas teatro aikštėje judėjimas. Čia susirinko kariuomenė, policija, skautai, šauliai, pašto, geležinkelio, uosto ir muitinės tarnautojai. Visi organizuo- tai, su savo vėliavomis.

Atvykęs gubernatorius, ministeris *Merkus* priėmė įgu- los viršininko pulk. *Genio* raportą, pasisveikino ir pasakė kalbą.

Gražiai kariai pražvegiavo pro gubernatorių iškilmingu maršu, griežiant pulko orkestrui, o visos kitos organizacijos — šaulių orkestrui.

Po parodo organizacijos ir pulko garbės kuopa nužy- giavo į pili, Vytauto muziejiaus vietą, ir iškėlė Vytauto vė- liavą.

Nors darbo diena, bet visos valdžios ir net kai kurios privačios įstaigos buvo tarnautojus nuo darbo paleidusios.

Vakare ivyko daug pasilinksminimų, o įgulos kareiviai dviem partijom buvo nvesti į kino, kur žiūrėjo vyr. štabo spaud. ir šviet. skvriams atsiųstą filmą.

Tik vėlai naktį smalsi visuomenė nustojo vaikštinėti gatvėmis, nes užgeso visos gražiosios iluminacijos.

I. J.

Aukštieji Čekoslovakijos karininkai.

Čekoslovakijos karininkams išleistuvės.

Rugsėjo 11 d. vakare karininkų Ramovėje čekų karininkams buvo surengtos išleistuvės, kurias mūsų kariuomenės vardu iškėlė Ramovės valdyba. Skirtu laiku į Ramovę susirinko nemažas skaičius aukštųjų karininkų ir užsienio reikalų ministerijos atstovai; netrukus atvyko vyriausiojo štabo viršininkas ir krašto apsaugos ministeris.

Susirinkusiems krašto apsaugos ministeris pasakė prakalbą, apibūdindamas Vytauto Didžiojo šventę ir Jo vardo ordino įsteigimą. Ministeris pažymėjo tarp lietuvių ir čekų buvusius santykius, kurių pradžios tektų ieškoti dar prieš 500 metų, dar prieš garsiąsias Tanenbergo kautynes. Net ir vėliau, mūsų

tautiškam atgimimui prasidėjus, dr. Basanavičius Pragoje redagavo pirmą „Aušros“ numerį, ten jis parašė ir pirmuosius „Aušrai“ straipsnius. Nepriklausomybę atgavus, čekai mielu noru sutiko priimti mūsų karininkus į jų karo akademiją. Dabar daugumas aukštųjų karininkų, vyriausiojo štabo viršininku gen. ltn. Kubiliūnu — dešine ministerio ranka — pradedant, yra čekų karo akademijos auklėtiniai. Tu būdu iš senovės buvę santykiai vėl tapo atnaujinti.

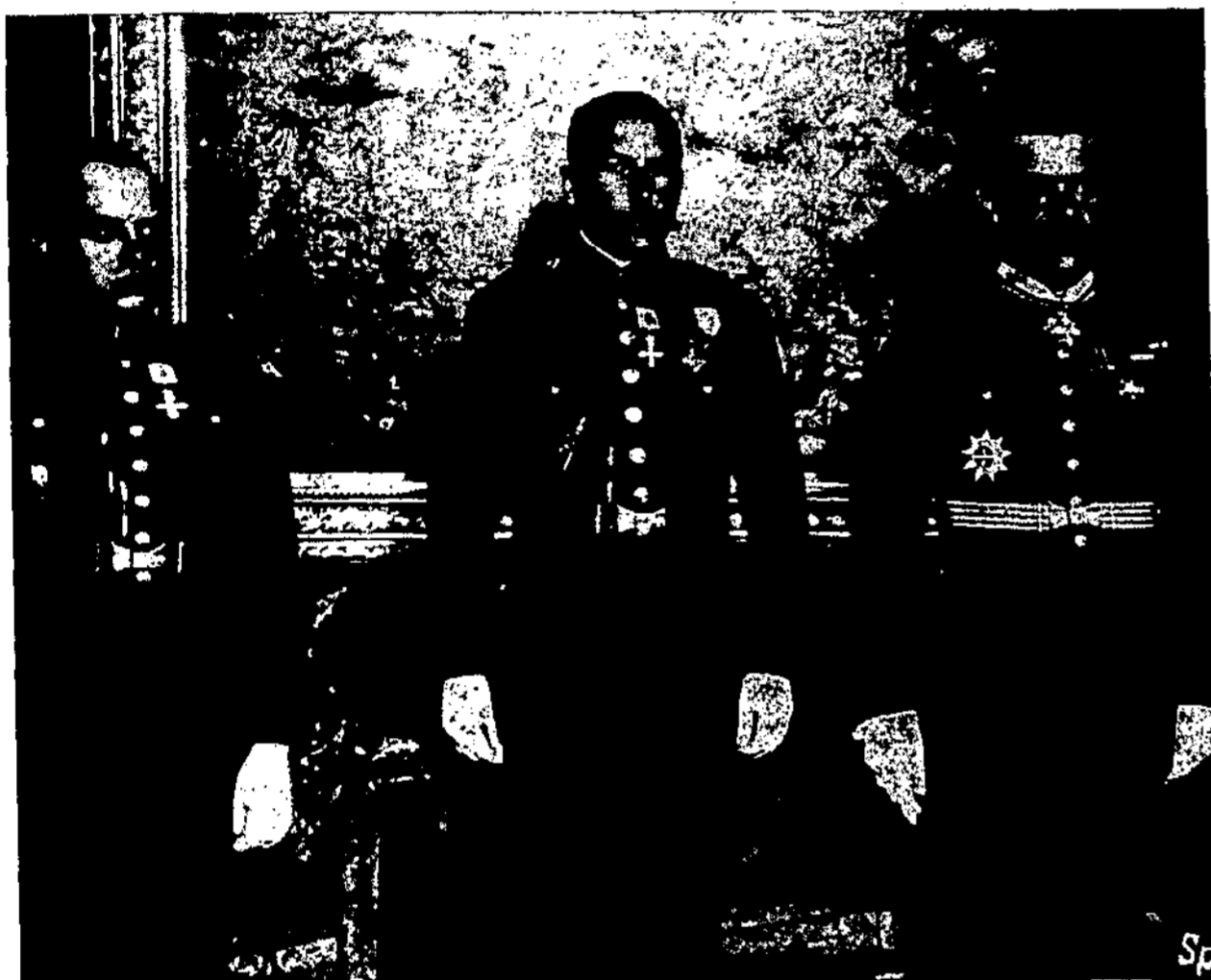
Po to ministeris apdovanojo gen. Hrabčiką II laipsnio Vytauto didžiojo ordinu, o pulk. ltn. Vitezį ir Pražaką — IV laipsnio. Priminsim, kad gen. Hrabčik ir pulk. ltn. Vitez jau yra kitų mūsų ordinę kavalieriai.

Krašto apsaugos ministeris kviečia sušukti Čekoslovakijos prezidentui prof. Masarykui valio. Orkestras griežia Čekoslovakų himną.

Apdovanotų vardu atsakė karo akademijos viršininkas gen. Hrabčik. Jis pareiškė savo didelį džiaugsmą ir pasitenkinimą dėl abiejų kariuomenių bendradarbiavimo, gerų santykių ir dėl tos didelės garbės, kuri jiems teko apdovanojant juos šiuo aukštu ordinu. Savo kolegas, čekus, kviečia sušukti valio mūsų prezidentui A. Smetonai. Orkestras tuo laiku griežia mūsų himną.

Po ordinų įteikimo dalyviai kviečiami vakarieinei. Jai besibaigiant, Ramovės valdybos pirmininkas, pulk. Skučas, prabilo, primindamas seną čekų ir lietuvių ginkluotų jėgų draugavimą. Tuos ryšius atspindi net mūsų dainos, galingose „Jau slavai sukilo nuo Juodmarių krašto“ melodijose. Jis taip pat priminė čekų žygį per visą Rusiją į savo pažadėtą žemę, tėvynę, palyginęs jį su Mozės žygiu.

Nuoširdžiai atsakė gen. Hrabčik, savo kalboj parodęs mūsų istorijos žinojimą ir mūsų tautinių siekių supratimą. Jis pabrėžė mūsų tautinės kovos sunkumą, nes tiek daug metų buvom netekę net savo

Čekoslovakijos aukštieji karininkai po apdovanojimo Vytauto Didž. ordinu. Iš dešinės — brig. gen. Hrabčik, gen. št. pulk. ltn. Vitez ir gen. št. pulk. ltn. Pražak. E. K. B. foto

sąlygos gerėjo. Žingsnis po žingsnio, minutė po minutės, sekundė po sekundės buvo atkakliai kovota, ir štai dabar — sako pulk. Dirmantas — mes galime pasidžiaugti ir pasididžiuoti pasiektais rezultatais ir atliktais darbais. Už sportininkų ir sportą rėmimą plk. Dirmantas prašo sušukti vyriausybei triskart „valio“.

Su dovanomis, laimėjimo eilėje, visi dalyviai praėjo pro vyriausybės ceremonialiu maršu.

Visų dalių surinktų taškų skaičius ir vietų pasiskirstymas buvo toks: I vieta — Karo Mokykla, 18.420,18 tšk.; II v. — 7 pėst. pulkas, 18.035,22 tšk.; III v. — 5 pėst. p., 16.176,34 tšk.; IV v. — Technikos rinktinė, 16.025,73 tšk.; V v. — 2 pėst. pulkas, 15.087,24 tšk.; VI v. — 2 artil. pulkas, 13.057,52 tšk.; VII v. — 4 pėst. pulkas, 12.927,26 tšk.; VIII v. — 9 pėst. pulkas,

12.715,47 tšk.; IX v. — 2 ulonų pulkas 12.553,48 tšk.; X v. — 8 pėst. pulkas, 12.371,80 tšk.; XI v. — aviacija, 10.460,65 tšk.; XII v. — 1 pėst. pulkas, 9.973,06 tšk.; XIII v. — 3 artil. pulkas, 7.815,29 tšk.; XIV v. — 1 gusarų pulkas, 4.743,18 tšk.; XV v. — atskira artil. gr., 3.354,20 tšk.

Visos trijų dienų rungtynės praėjo labai tvarkingai, tas, be abejo, yra rungtynių organizatorių ir tvarkytojų nuopelnas. Vyriausiuoju teisėju buvo mjr. dr. Jurgelionis. Rungtynių sekretorium — mjr. Vanagas. Vyr. tvarkdariu — 5 pėst. pulko vadas plk. Vidugiris. Nuo sporto lygos atstovavo p. Bulota.

Rungtynių aprašymas būtų nepilnas, jeigu nebūtų paminėti, mažai keno pastebėti, ypatingi sparnuoti dalyviai. Tiesa, jie nerungtyniavo stadiono takais, taip pat ir

žygyje pilna šarvuote nedalyvavo, ir tik gal todėl nebuvo visų pastebėti. O jie buvo dėmesio verti dalyviai.

Viename tribūnos suole raudnuose dėžėse, karių priežiūroj ir buvo sutalpinti mūsų minimi sparnuoti dalyviai-karveliai. Gal ne visi žino, kad esama ir karvelių atskiros karių dalies su savo „kadru“ ir vadu. Taigi, rungtynių proga, ir jiems teko pasirodyti, kad ir jie, nors silpnučiai sutvėrimai, priskaitomi prie bendrų ginkluotų pajėgų. Per dvi rungtynių dienas karveliai buvo leidžiami su rezultatais ir šiaip pranešimais į savo dalį. Gražu buvo žiūrėti, kai, ištrūkęs iš kario rankų, karvelis „startavo“ tiesiai į padangę ir, padaręs kelis ratus ties stadionu, dingdavo iš akių. Gal ir jiems teks ateity suvaidinti svarbią rolę kare.

Juozas J.

rašto, o vis dėlto laimėjom. Tuo atžvilgiu čekai buvo geresnėse sąlygose, nors ir juos spaudė Habsburgų despotija.

Susidarius jaukiai ir širdingai nuotakai, nejučiomis sulaukta vėlybo laiko. Mūsų svečiai turėjo rengtis į kelionę, taigi teko skirstytis.

Cekoslovakijos karininkai aplankė Karo muziejų.

Rugsėjo 11 d. 5,30 val. atvykę į Vytauto Didžiojo sukaktuvių šventę čekoslovokų aukštieji karininkai: brigados gen. Hrabčik, gen. št. pulk. leit. Vitez ir gen. št. pulk. leit. Pražak, mūsų aukštųjų karininkų lydimi, apžiūrėjo Karo muziejų, o paskui dalyvavo vėliavos nuleidimo ceremonijoj. Ta proga generolas Nagevičius pasakė kalbą, kurioj nurodė istorinius Lietuvos ir Čekoslovakijos ryšius. Po to orkestras sugrojo čekoslovokų ir lietuvių himnus. Pagaliau lietuvaite tautiškais rūbais įteikė svečiams gėlių. Svečiai priėmimu Karo muziejui buvo labai patenkinti.

Generolas Nagevičius šiais žodžiais sutiko čekoslovokų karininkus Karo muziejų.

Prieš penkis su viršum amžius, Karoliui V vadovaujant, Čekomoravija, Silezija, abi Lužicos dėjo nepaprastų pastangų kovoje su savo priešais. Tuo metu, toli nuo Pragos į šiaurės vakarus, taip pat bekovodamas, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio sostą užėmė Vytautas, istorijos pramintas Didžiuoju.

Šiame mūsų istorijos nepamirštamame laikotarpyje užsimezgė abiejuose mūsų protėvių kraštuose bendros simpatijos.

Kelių amžių vergovė neleido mums draugystės ryšių labiau sustiprinti. Tačiau kai kurie XV amžiaus momentai paliko mums tos simpatijos aiškių pėdsakų.

Pirmą sykį, tai buvo 1410 metais, kai galingasis Žižka su savo broliais, petis į petį su Vytauto kariuomene kovėsi už Lietuvos reikalus Tanenbergo laukuose.

Antrą sykį, tai buvo 1421 metais, kai tas pats Žižka, kartu su čekų tauta, po Konstanco gaisro, Pragon pakvietė mūsų Zigmantą, Kaributo sūnų.

Trečią sykį, tai buvo 1424 ir 1427 metais, kai minimas Zigmantas su Jūsų kunigaikščiu Prokopu kovėsi už čekų tautos nepriklausomybę ties Bechyne ir Bogosudovu.

Štai tie trys istorijos faktai, arba liudytojai, senos mūsų sandaros ir kits kitam suteiktos pagalbos.

Nuo tų laikų praėjo daug metų ir, tiktai, XX amžiaus pradžioj abu kraštu — Vytauto ir Karolio pasidarė vėl laisvi, nepriklausomi.

Vos tik pirmieji laisvės spinduliai sužibėjo mūsų kraštams, senoji lietuvių čekų simpatija vėl atgijo.

Tik šį kartą mūsų kariškoji jaunuomenė nuvyko gražion Pragon ieškoti sau kariškų žinių ir reikalingo prityrimo.

Paskui juos nuėjo ir mokslo vaikai — studentai.

Pagaliau, Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktuves minėdama, laikinoji mūsų tautos sostinė išvydo Jus, Mano Ponai, atstovus naujos, stiprios Čekoslovakijos armijos.

Šiandien man teko didelė garbė priimti Jus Karo muziejaus sienose ir parodyti jums bent dalelę mūsų aukų ir pastangų, sudėtų ant Lietuvos nepriklausomybės aukuro.

Labai norėčiau ir linkėčiau, kad Jūs, išėję iš čia, gražios praeities ir turtingos viltimis ateities vardu, nusineštumėt į Jūsų sostinę ir kraštą mūsų geriausių ir širdingiausių linkėjimų.

Tegyvuoja ir žydi per amžius broliška mums Čekoslovokų kariuomenė!

Aukšti svečiai 2-me D. L. K. Algirdo pulke.

Rugsėjo 9 d. iš ryto jau buvo žinoma, kad tą dieną pulką atlankys aukšti mūsų kariuomenės vadai ir čekų kariuomenės svečiai.

Apie 8½ val. visas pulkas išsirikiavo užsiėmimo aikštėje ir laukė atvykstant gerbiamų svečių.

Netrukus suurzgė automobilis, ir išlipo vyriausio štabo v-kas gen. Kubiliūnas. Orkestras sugrojo sutikimo maršą. Generolas Kubiliūnas apėjo visus batalionus, pareikšdamas padėką batalionų vadams už pavyzdinę pasirodymą kariuomenės parade. Batalionai pražygiavo pro gerb. svečius į savo kareivines.

Už kokios valandos pulką vėl aplankė aukšti Čekoslovokų kariuomenės karininkai: brigados generolas Hrabčik, generalio štabo papulkininkas Vitez ir generalio štabo papulkininkas Pražak ir mūsų karo apygardos v-kas pulk. Skučas.

Aukštieji svečiai buvo sutikti maršu. Paskui svečiai apžiūrėjo kareivines bei atskiras kuopas. Susipažinę su mūsų tvarka ir karininkais, gerb. svečiai, pulko orkestro lydimi, išvyko iš mūsų pulko.

Algirdėnas Jon. S-ys.

Pionierių batalionas.

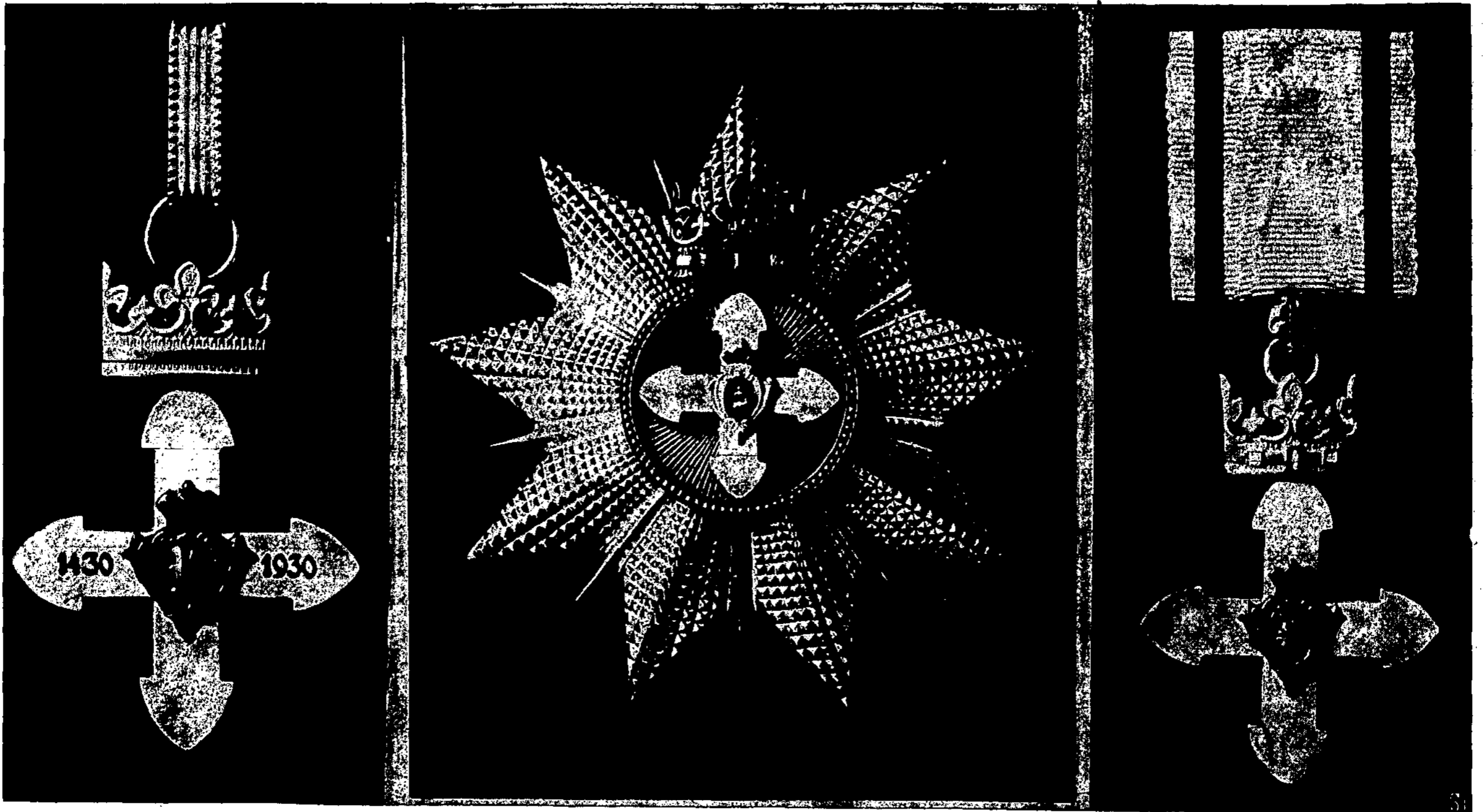
Per Vytauto Didžiojo jubiliejinę šventę įvyko mokomos k-dos išleistuvės ir jaunų kareivių priesajka. Grįžus iš parado, buvo įteikti, baigusiems atestai. Po to bataliono karių ramovėj mokomai komandai buvo suruošti pietūs. Vakare mokomos komandos kariai su savo draugais ir pažįstamais linksminosi bataliono karių ramovėj.

Iškilmėse dalyvavo kitų dalių p. p. karininkai.

Pirmuoju baigė Pionierių b-no eil. švagždys, antruoju — 4- to p. p. vyr. pus. Bikulčius ir trečiuoju Pionierių b-no eil. Stropus. Šitie gavo savo gražias dovanas. *Vyr. pus. Sla— as St.*

3-jo artilerijos pulko kadro Varėnos stovykla. Matyti karių darbštumu išgražintos aikštelės kilniais obalsiais, gėlėmis ir t.t.

Vytauto Didžiojo ordinais: I. 2 ir 3 laipsnio ordinu antroji pusė; II. ordino žvaigždė; III. 4 ir 5 laipsnio ordinu pirmoji pusė. Smulkesnį aprašymą skaityk „Kario“ 35 nr. „Vytauto Didžiojo Ordinas ir Medalis“.

Pirmieji Vytauto Didžiojo ordino kavaleriai.

Vytauto Didžiojo sukaktuvių iškilmių proga ponas Respublikos Prezidentas žemiau išvardintus asmenis už ypatingus nuopelnus Lietuvai apdovanojo:

Vytauto Didžiojo ordinu —

2-jo laipsnio:

I-os karo apygardos viršininką generolą leitenantą Praną *Tamašauską*, kariuomenės teismo pirmininką teismo generolą leitenantą Petrą *Šniukštą*;

3-jo laipsnio:

Generalio štabo valdybos viršininką generalio štabo pulkininką Zenoną *Gerulaitį*, kariuomenės inspektorių pulk. Oskarą *Urboną*, tiekimų viršininką intendantūros pulk. Joną *Sutkų*, II-os karo apygardos viršininką pulk. Kazį *Skučą*, einantį III-os karo apygardos viršininko pareigas pulk. Eduardą *Adamkevičių*, ginklavimo viršininką pulk. Motiejų *Pečiulionį*, generalio štabo valdybos I-jo skyriaus viršininką generalio štabo pulkininką Vaclovą *Griganavičių*, generalio štabo valdybos II-o skyriaus viršininką generalio štabo pulk. Juozą *Lanskoronskį*, vyriausiojo štabo rikiuotės skyriaus viršininką pulk. Adolfą *Birontą*, 4-jo pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko vadą pulk. Viktorą *Giedrį*, karo technikos štabo viršininką pulk. Juozą *Barzdą-Bradąuską*, ypatingų reikalų karininką prie krašto apsaugos ministerio pulk. Vladą *Braziulevičių*, kariuomenės inspekcijos pėstininkų skyriaus viršininką pulk. Vinčą *Vitkauską*, Vytauto Didžiojo karininkų kursų artilerijos skyriaus inspektorių pulk. Petrą *Bytautą*, vyriausiąjį kariuomenės kapelioną kunigą Vladislovą *Mironą*, einantį karo butų skyriaus viršininko pareigas inžinierių Joną *Augustaitį*, 4-jo pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko pulk. gydytoją Juozą *Jagminą*;

4-jo laipsnio:

Generalio štabo valdybos II-jo skyriaus pulk. leit. Petrą *Kirli*, generalio štabo valdybos karo topografijos skyriaus viršininką majorą Antaną *Krikščiūną*, generalio štabo valdybos karo topografijos skyriaus civilinį tarnautoją Medardą *Ratautą*, I-os karo apygardos intendantą administracijos majorą Martyną *Huffą*, III-os karo apygardos štabo pulk. leit. Leoną *Rajecką*, 2-jo pėstininkų Algirdo pulko pulkininką lei-

tenantą Juozą *Tumą*, 8-jo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidato pulko majorą Andrių *Purpetrį*, 2-jo ulanų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės pulko pulk. leit. Kostą *Vilimą*, aviacijos štabo viršininką generalio štabo majorą Juozą *Naraką*, aviacijos parko viršininką majorą Antaną *Gustaitį*, aviacijos administracijos maj. Eduardą *Reichertą*, Kauno miesto ir apskrities komendantą pulk. leit. Praną *Saladžių*, ginklavimo valdybos artilerijos komiteto pirmininką pulk. leit. Stasį *Birutavičių*, pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos inspektorių pulk. leit. Joną *Juodišį*, karo kalėjimo ir drausmės dalies viršininką pulk. leit. Zigimą *Talevičių*, šiaulių apskrities komendantą pulk. leit. Joną *Vėgelį*, kariuomenės teismo karo prokuroro padėjėją majorą Kazį *Rudminą*, kariuomenės teismo majorą Vinčą *Gurevičių*, karo technikos štabo majorą gydytoją Domą *Kizlauską*, karo butų skyriaus majorą Antaną *Luinį*, daktaro Basanavičiaus Vardo karo ligoninės pulk. leit. gydytoją Vytautą *Bendoravičių*, majorą gydytoją Balį *Matulionį*, šiaulių sąjungos majorą Česlovą *Kairiūkštį*;

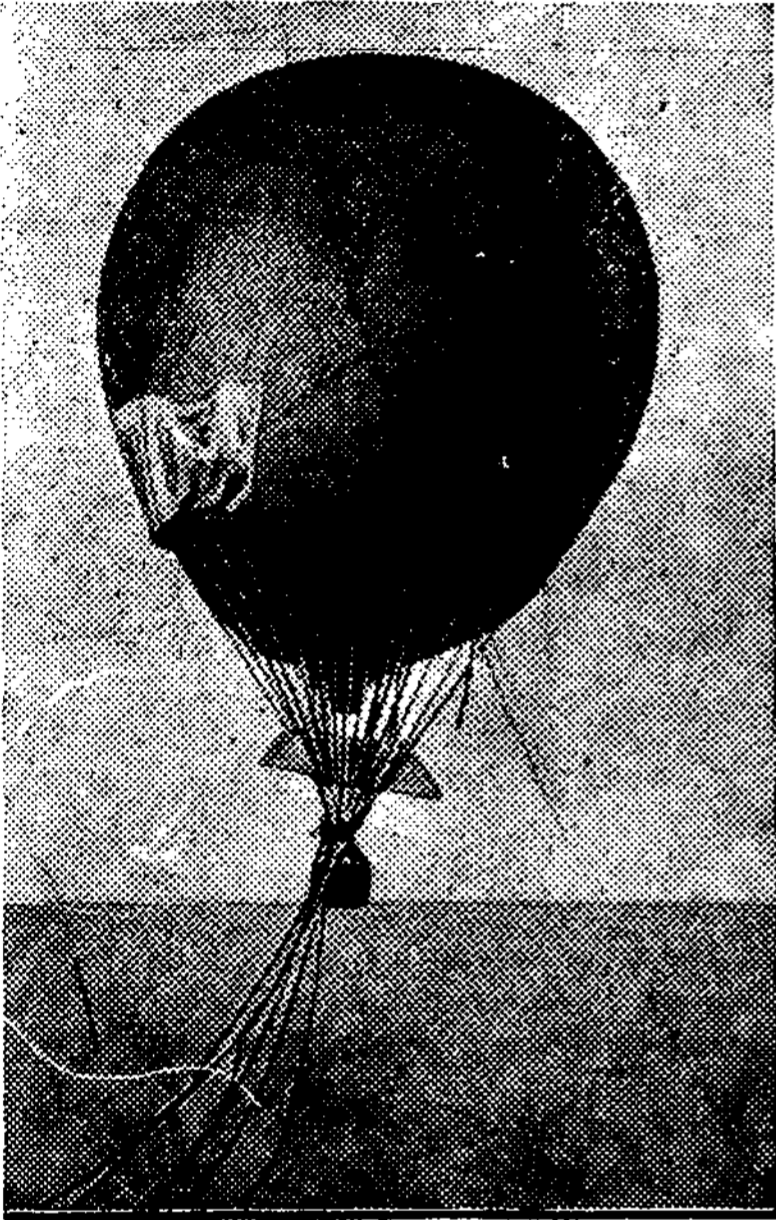
5-jo laipsnio:

Generalio štabo valdybos I-jo skyriaus majorą Joną *Krikščiūną*, generalio štabo valdybos II-jo skyriaus kapitoną Juozą *Matusaitį*, vyriausiojo štabo rikiuotės skyriaus administracijos kapitoną Bolių *Bobelį*, krašto apsaugos ministerijos kanceliarijos administracijos kap. Jokūbą *Dagi*, I-os karo apygardos štabo kapitoną Igną *Podgaiskį*, II-os karo apygardos štabo kapitoną Antaną *Maneiką*, I-jo pėstininkų Didžiojo Kunigaikščio Gedimino pulko majorą Vladą *Asevičių*, majorą Juozą *Šlepetį*, kapitoną Vladą *Ikamą*, kapitoną Juozą *Listopadskį*, 2-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algirdo pulko majorą Emilijų *Gincą*, 4-jo pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko majorą Henriką *Paškevičių*, kapitoną Stepą *Žukaitį*, 5-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio pulko kapitoną Petrą *Vertelį*, 7-jo pėstininkų Žemaičių Kunigaikščio Butegaidžio pulko majorą Antaną *Dragūną*, kapitoną Antaną *Venclauską*, kapitoną Vinčą *Blažį*, 8-jo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidato pulko kapitoną Juozą *Sauką*, 9-jo pėstininkų Lietuvos Kunigaikščio Vytenio pulko kapitoną Motiejų *Naujoką*, kapitoną Miką *Urniežį*, atskiros pėstininkų kuopos vadą majorą Viktorą *Kazlauską*, pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos kapitoną Adolfą *Urbšą*, 1-jo gusarų Didžiojo Lietuvos Etmono Kunigaikščio Jonušo Radvilos pulko kapitoną Antaną *Paulauską*, 2-jo ulanų Lie-

Andree tragedijos paslaptis aiškėja.

Greta kitų įvairių klausimų šiandien ne mažiau pasaulį jaudina ir domina švedų inžinieriaus ir matematikos daktaro Augusto Saliamono Andree liekanų suradimas.

Tromzo miestelio gyventojų dvigubai padidėjo. Iš visų kraštų — Europos, Amerikos ir kitų — suplaukė daugybė korespondentų, fotografų, kino operatorių.

Aerostatas, kuriuo Andree su savo draugais buvo išlėkęs į šiaurės ašigali, norėdamas jį perskristi.

Visi laukia Andree ir jo draugų palaikų, kuriuos veža norvegų laivas „Bratvaga“ iš šiaurės Baltosios salos.

Jau ne be pirmą kartą tolimiausias Norvegijos Tromzo uostas — mažutis beveik prie pat speigyračio prisiglaudęs miestukas — sutraukia viso pasaulio dėmesį.

Dar visai neseniai, kada viena po kitos buvo rengiamos šiaurės ekspedicijos gelbėti Nobile ir jo palydovus, šis tylusis, rodos, žemių fjorduose pražuvęs miestukas staiga atgijo ir pagarsėjo. Dabas vėl tas pats čia kunkuliuojęs gyvenimas, — vėl atgyja didelio pasiryžėlio ir šiaurės tyrinėtojo darbai ir tragiškas galas.

To įvykio pradžios reikia ieškoti 30 metų su viršum atgal, kada visą civilizotą pasaulį sudomino fantastiškas į šiaurės ašigali lėkimo projektas.

Andree, pasinaudojęs savo pirmakūnų patyrimais ir nevykusiomis kelionėmis į šiaurės ašigali, sumanė tai įvykdyti orlaiviu, kad ledų kalnai jam nesukliudytų.

Visą savo kelią — 3.400 kilom. — Andree manė perskrisiąs, naudodamasis oro srovėmis, per 6 paras, lėkdamas po 35 kilom. per valandą ir laikydamasis maždaug 200 mtr. aukštumoj.

Dujų jis manė pasiimti tiek, kad užtektų 30 parų, vadinasi, pen-

kius sykius daugiau, negu buvo manoma sugaišti laiko. Orlaivio balioną Andree suprojektavo iš

Augustas Saliamonas Andree, kurio kūną rado Baltosiose salose.

trijų sluoksnių šilko medžiagos, kuri ištisą mėnesį galėtų išsilaikyti ore.

Andree numatė ir tą atsitikimą, jei vėjai nebūtų parankūs. Tam reikalui jis pritaikė vadinamąjį „gaidropą“ — t. y. burę su lynu ir inkaru, kuriuo galima būtų reikiant sulaikyti orlaivis.

Orlaivio pakabą, arba pintinę, padarė tokio dydžio, kad tilptų jo-

tuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės pulko majorą Juozą Prūsaitį, 2-jo artilerijos pulko kapitoną Juozą Radzivanavičių, 3-jo artilerijos pulko majorą Vladą Sidzikauską, 4-jo artilerijos pulko majorą kapitoną Antaną Dapkę, šarvuočių rinktinės majorą Kazį Abaravičių, pionierių bataliono kapitoną Bronių Liachavičių, kapitoną Vladą Petkūną, ryšių bataliono majorą Petrą Masiulį, auto kuopos kapitoną Ernestą Čiurlį, aviacijos kapitoną Joną Špokevičių, kapitoną Antaną Damijonaitį, Vytauto Didžiojo karininkų kursų kapitoną Martyną Paurą, kariuomenės intendantūros administracijos majorą Aleksandrą Ardicką, Panevėžio apskrities kamendantūros administracijos kapitoną Praną Zitkevičių, šaulių sąjungos majorą Motiejų Karašą.

Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu

3-jo laipsnio:

Ginklavimo viršininko padėjėja pulkininką leitenantą Aleksandą Katchę;

5-jo laipsnio:

Generalio štabo valdybos karo topografijos skyriaus vyresnįjį leitenantą Vladą Ziaurį, vyriausiojo štabo rikiuotės skyriaus vyresnįjį leitenantą Leoną Juozapaitį, 1-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino pulko vyresnįjį leitenantą Praną Kvederavičių, 2-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algirdo pulko vyresnįjį leitenantą Vladą Golšteina, vyresnįjį leitenantą Balį Mikailą, 4-jo pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko vyresnįjį leitenantą Joną Novoslauską, Adomą Lastauską, civilinį tarnautoją Igną Domarką, 5-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęs-

tučio pulko vyresnįjį leitenantą Igną Jasiūną, leitenantą Praną Kazilionį, 7-jo pėstininkų Žemaičių Kunigaikščio Butegi-džio pulko vyresnįjį leitenantą Zenoną Dronį, vyresnįjį leitenantą Juozą Bulką, 8-jo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidoto pulko vyresnįjį leitenantą Juozą Memėną, vyresnįjį leitenantą Antaną Stankų, 9-jo pėstininkų Lietuvos Kunigaikščio Vytenio pulko vyresnįjį leitenantą Stasį Baniulį, vyresnįjį leitenantą Juozą Purelį, atskiros pėstininkų kuopos vyresnįjį leitenantą Česlovą Meškauską, 1-jo gusarų Didžiojo Lietuvos Etmono Kunigaikščio Jonušo Radvilos pulko vyresnįjį leitenantą Stasį Stankevičių, vyresnįjį leitenantą Antaną Kirkilą, leitenantą Stasį Jagutį, 2 ulanų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės pulko vyresnįjį leitenantą Joną Grincevičių, vyresnįjį leitenantą Soterą Marcinkų, 2-jo artilerijos pulko leitenantą Antaną Tervydį, 3-jo artilerijos pulko vyresnįjį leitenantą Antaną Malijonį, 4-jo artilerijos pulko vyresnįjį leitenantą Juozą Grudzinšką, vyresnįjį leitenantą Joną Liūgą, atskiros artilerijos grupės vyresnįjį leitenantą Vladą Pioravičių, šarvuočių rinktinės vyresnįjį leitenantą Joną Petruškevičių, pionierių bataliono vyresnįjį leitenantą Juozą Lapurką, ryšių bataliono vyresnįjį leitenantą Joną Masanduką, auto kuopos vyresnįjį leitenantą Joną Levandauską, geležinkelių kuopos vyresnįjį leitenantą Otto Milaševičių, aviacijos vyresnįjį leitenantą Joną Adomaitį, vyresnįjį leitenantą Vitalį Milevičių, leitenantą Joną Mikėną, karo technikos tiekimo skyriaus administracijos vyresnįjį leitenantą Augustą Krašinską, kariuomenės intendantūros administracijos vyresnįjį leitenantą Viktorą Jarošūną, Varnių koncentracijos stovyklės vyresnįjį leitenantą Bruno Ogilvi, daktaro Basanavičiaus Vardo karo ligoninės administracijos kapitoną Joną Paškauską, šaulių sąjungos vyresnįjį leitenantą Klemą Kuzmicką.

(bus daugiau).

je 3 žmonės, rogės, sudedamasis laivelis, maisto ištekliai 4 mėnesiams, visoki moksliskam tyrimui prietaisai ir, pagaliau, 30 pašto karvelių ir ypatingas bonkų paštas.

Šis paštas susidėjo iš savotiškų vamzdelių, prileistų tiršto oro, suspausto ligi 20 atmosferų. Šitokių vamzdelių negalėjo sutriuškinti net didžiausios ledų lytys.

Från Andree Polarexped
till Aftonbladet, Stockholm

d. 13 Juli
kl. 12 30 midd
Lat. 82° 2'
Long 15° 5' ost.
god fart at
ost 10° syd.
Allt väl
ombord.
Betta at
Fredje duf.
herten.
Andree

Paskutinis Andree laiškėlis, kurį jis pasiuntė su karveliu.

Daug gana imantrių ir gudrių prietaisų tais laikais buvo išgalvjęs Andree. Sakysim, kad galima būtų užsikurti spiritinę virtuvėlę ir išsivirti valgyti (nes arti baliono, kuris pilnas dujų, vartoti ugnis labai pavojinga), jis sugalvojo ypatingą dėžutę, nuleidžiamą 15 mtr. žemiau nuo baliono. Prie dėžutės buvo įtvirtinta virvelė, kurią patraukus galima buvo įžiebtį degtukas. Taip pat buvo pravestas ilgas vamzdelis, į kurį papūtus galima būtų užgesinti virtuvėlę.

Be abejo šiais laikais visa šita gudrioji mechanika galėtų tik prajukdyti, bet anais laikais Andree sumanymai ir visi prietaisai buvo didžiausia pasaulio naujiena, kuri karštino jausmus ir gaivino protus.

Daugelis patikėjo, kad Andree planai įvykdomi ir daugelis jį rėmė. Ypatingai jo ekspedicijai padėjo švedų vyriausybė ir pats karalius.

Atsirado net norinčių su juo

keliuoti. Tai buvo Štrindbergas ir Ekcholdas. Ir šit 1896 m. birželio 24 dieną Andree ekspedicija sėdo į laivą „Veriga“ ir atsisveikino su Norvegijos krantais. Kitais metais liepos 18 dieną jau savo konstrukcijos orlaiviu nulėkė neištirto ir sunkiai pasiekiamo šiaurės ašigalio link.

Nuo to laiko jokių žinių apie ekspedicijos dalyvius, jokių pranešimų. Tik tai grįžo keletas karvelių ir buvo užtikta metalinė Andree bonka, tačiau be laiško. Andree ekspedicijos likimo paslaptis tolydžio domino pasaulį, ypač mokslo vyrus.

Tiktai 1926 metais vadinasi, po 30 metų, staiga sumirgėjo spaudoj, kad užtikti Andree ekspedicijos pėdsakai. Bet tai buvo tolimi ir neaiškūs spėliojimai.

Tą žinią paskleidė garsusis šiaurės kraštų tyrinėtojas Knutas Rasmusenas. Jam pavyko tolimojoj Kanados šiaurėj, kur vien tik tai eskimų giminės gyvena, sutikti vieną 80 metų amžiaus europietį, misijonierių.

Ir šit tasai, jau mirštantis misijonierius, papasakojo tokį dalyką: 1900 metais aš buvau siųstas už Gudzono sąsiaurio, kur, anot žinių, vieni tik eskimai gyvena ir niekad baltųjų žmonių nemato. Bet pasirodė netiesa. Jie pažino baltuosius, tačiau juos užmušdavo. Jie ir mane buvo sugriebę ir pradėjo kamantinėti:

— Pasakyk, ar tiesa, kad toje šalyje, kur gyvena baltieji, randasi tokios skraidančios palapinės, lyg paukščiai?

— Ar tiesa, kad tos palapinės padarytos iš plonos odos, visai nepanašios į mūsų žvėrių odas?

Aš visa tai patvirtinau. Tačiau seniai eskimai, klastingai besišypsodami, labai triukšmingai tarp sąvės kalbėjo. Kai vertėjas man paaiškino jų karščiavimosi priežastį, aš tuomet tesupratau.

Nelabai seniai buvo nusileidusi iš dangaus palapinė. Iš jos išėjo trys baltieji, kurių kalbos nesupratę eskimai. Pastarieji, manydami, kad tai kokie vaiduokliai apsilankę žemėje, persigandę išlaks-tė. Daugiausia juos gąsdino, kad nusileidę iš dangaus žmonės prisi-dėdavo prie pečių žibančius vamz-džius ir paleisdavo iš ten ugnį. Jie žinojo, kad baltieji žmonės yra pik-tųjų dvasių belaisviai ir kad pik-tosios dvasios nuleidusios juos žemėn, idant kenktų ir pikta darytų

eskimams. Todėl jie nusprendė nužudyti tuos žmones — ir įvykdė.

Tas misijonieriaus pasakojimas giliai įsmigo į galvą K. Rasmuse-nui, ir jis pradėjo spėlioti, kad tai tikrai ir yra Andree ekspedicijos žmonės.

Buvo siūsta keletas ekspedicijų ieškoti Andree likučių, bet veltui. Stori naujo ledo ir sniego sluoksniai buvo viską uždengę ir palai-doję.

Ir tik šit, visai neseniai, kai vasarą ledas gerokai nutirpsta. Norvegijos mokslininko Gunar Horno ekspedicijos nariai, plaukdami pro Baltąją salą, pastebėjo kyšanti iš ledo irklą.

Visi griebėsi tirti. Po sunkių pastangų Andree ekspedicijos palaikai buvo kapote atkapoti iš ledo. Čia lede išalę, rasti kūnai, dienoraštis ir kiti irankiai. Dabar, rugsėjo 1 dieną, visa tai jau atgabenta į Tromsø uostą, o iš ten bus vežama į Švediją. Andree lavoną pažino tik iš užrašų knygutės, kurią rado kišeniuj.

G. Horno nuomone, Andree ekspedicijos dalyviai mirė dėl didelio nuovargio ir labai lėta mirtimi. Kiti, mat, tvirtina, kad juos sudraske baltieji lokiai. G. Hornas savo nuomonę remia tais daviniais, kad tarp kitų daiktų buvo rasta šautu-vai ir šoviniai, taigi jie galėję ir nuo žvėrių gintis ir maisto sau pasimedžoti. Apdaras taip pat buvęs pakankamai šiltas ir geras. Taigi liekasi vienas aiškinimas, kad Andree ir jo keleiviai, dėl tam tikru priežasčių priversti nusileisti, ilgai klajoję ledu laukais, kol visiškai pavargę ir mirę.

Įdomu čia pažymėti generolo Grėlio žodžius, pasakytus kongre-se, kai Andree dar rengėsi kelio-nėn ir buvo svarstomas jo sumanymas:

„Andree — ateities žmogus, ir jo planai priklauso ateičiai. Dabar jie neįvykdomi dar“.

Tiesa. Iš tikro, jei Andree būtų galėjęs naudotis visais tais technikos išradimais, kuriais dabar naudojasi lakūnai — tik jis, o ne kas kitas būtų nusipelnęs šiaurės ašigalio atradėjo garbę! Dabar ji teko kitiems. Bet Andree savo menkutėmis priemonėmis, palyginant su šių dienų, ir savo tra-giška mirtimi, pralaužė kelią kitiems tyrinėtojams ir pamokė juos. Šit kodėl taip dabar jaudina pasaulį ir kodėl toks didelis Andree susidomėjimas. M.

Mūsų būsimieji lakūnai

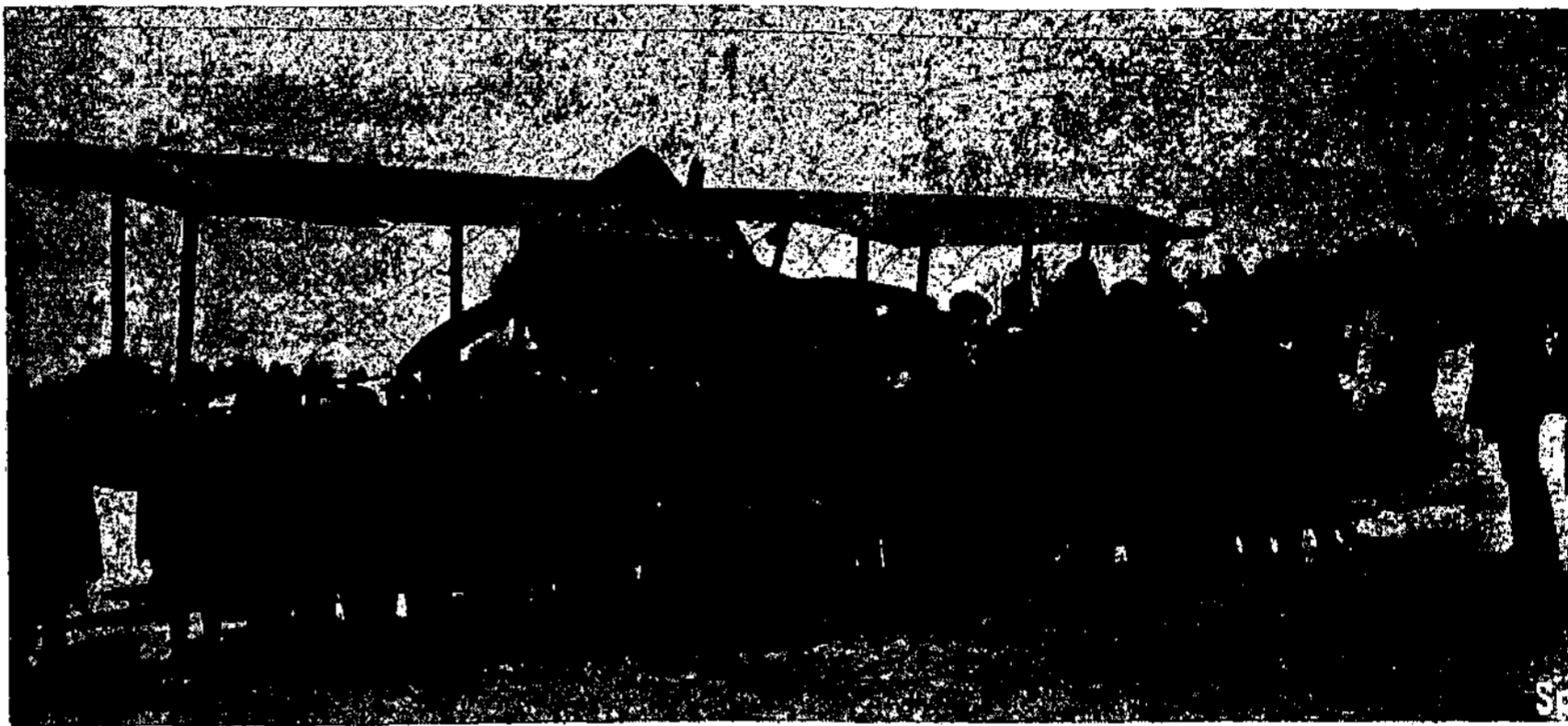
Kaime gyvenantiems vaikučiams yra didelė naujiena pamatyti lėktuvą. Kaimo vaikučiams netenka pamatyti auto, ar motociklo ar traukinių judėjimo. Lėktuvą pamatyti nėra taip sunku. Išgirdę skrendantį lėktuvą, visi nuo šaukšto bėga žiūrėti. O kiek čia svajonių, kiek įvairių minčių, kokiam seneliui net ašaros krinta iš akių, matant tokius mandrumus. Kiekvienas jaunuolis norėtų būti galiingas-garbingas lakūnas, bet, deja... ne visi galime.

Vaikučiams tai didelė naujiena, parėję namo papasakoja savo namiškiams, koks atrodo lėktuvas.

Mergaitės lėktuvą nusipaišė į sąsiuvinius, o berniukai dirbo iš medžio. Pasidirbę mažus „lėktuvus“ ir pritaisę ant ilgos karties, kiekvienas iškėlė prie savo namo. O

gal jie suaugę mėgins ir geresnį lėktuvą pasidirbti, kas gali žinoti. Juk iš mažo grūdo medžiai-milžinai užauga ir veda vaisius.

V. G.

Skiržemės pr. mok. mokiniai, atvykę su mokytoju, apžiūrinėja lėktuvą, nusileidusi su lakūnu ltn. Šimkum.

Priešgaisrinė propoganda mokykloje.

Kiekvienam yra suprantama, kad geriau išvengti gaisro, negu jį sėkmingai gesinti. Todėl ugniagesiai turi kreipti daugiau dėmesio į tą išvengimą. Visi gaisrai atsitinka dėl žmogaus kaltės: jie kyla nuo jo veiksmų, t. y. nuo jo elgimosi su ugnimi, ar nuo jo neveiklumo, t. y. dėl jo nesiėmimo priemonių apsisaugoti nuo gaisro.

Gaisrai vėl kyla dėl žmogaus blogos valios ir, kaip jau minėta, dėl jo nerangumo.

Kovoti su žmonėmis, kurie tyčia padega savo ar kito žmogaus turtą, yra kriminalinės policijos uždavinys ir pareiga. O kovoti su žmonių priešgaisrinio nerangumu yra ugniagesių uždavinys.

Viena iš šios kovos priemonių yra plačiausia propoganda; tuo keliu eina Lietuvos ugniagesių sąjungos vykdomasis organas, ruošdamas kasmet priešgaisrinės propogandos savaitę, kada yra platinami tinkami obalsiai, varoma agitacija, spaudoj, skaitomos radijo ir kitos paskaitos ir t. t.

Norint susilaukti geresnių vaisių, reiktų pradėti supažindinti su gaisrų pavojum ir priemonėmis jų išvengti jaunesniąją kartą. Aš jau nekalbėsiu apie gerai žinomus atsitikimus, kada patys vaikai esti gaisrų kaltininkai. (Štai vien tik š. m. balandžio mėn. gaisrai dėl vaikų neatsargumo kilo Ringaudų kaime, Garliavos valsč. Degučių dv., Telšių apskr. Kalnaberžio km., Šiaulių apskr.).

Žmonės geriau saugosis, jei jiems to saugojimosi reikalingumas ir taisyklės bus iškiepyta nuo mažens. Vaikai gali atnešti daug naudos gaisrų išpėjimo rei-

kalu: būdami atsargesni su ugnimi, ir įvertindami priemones dėl netvarkingo krosnių ir dūmtraukių laikymo, nerūpestingo virdulių statymo, rūkymo ir t. t.

Be tos naudos iš jų vėliau galės būti ir geri ugniagesiai. Visiems yra žinoma, kaip noriai vaikai dalyvauja gaisrų gesinime: pumpuoja, neša vandenį, palaiko žarnas ir atlieka kitą darbą.

Igyvendinti tą reikalą bus labai sunku: 1) nėra paruoštų tam tikslui vadovėlių ir mokomų priemonių, 2) nėra mokytojų kadro, 3) svarbiausia, sakys, negalima apsinkinti vaikų, išeinant iš pačios mokyklos programos.

Žinoma, čia darbo bus labai daug. Bet pagaminti vadovėlius, plakatus, bei įgyti kitų mokomų priemonių, esant norui ir nedidelėms lėšoms, ne taip jau sunku.

Dėl vaikų apsinkinimo, išeinant iš programos, man rodos, čia nėra ko bijoti, nes supažinimui su ugniagesyba užtektų vidutiniškai vienos valandos savaitėje, ir tai gali būti sujungta, sakysim, su gimnastikos pamoka.

Mokytojų personalas turėtų būti su priešgaisrinėmis taisyklėmis supažindintas dar seminarijose, kursuose ir t. t. Čia galėtų padėti ir ugniagesiai.

L. Malachas.

Klaidos atitaisymas.

„Kario“ 37 nr. rašiny „Keletas dienų Varėnos stovykloje“ įvyko korektūros klaida. Antrą prizą šaudyme tiesiai taikant laimėjo ne 4 pėst. pulko kulkosv. kuopa, kaip rašiny buvo pažymėta, bet 9 pėst. pulko 1 kuopa. 4 pėst. pulko 2 kulkosv. kuopa laimėjo prizą šaudyme netiesiai taikant.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Grižo iš Čekoslovakijos

baigę generalinio štabo akademią:

- 1) Kapitonas Šova ir
- 2) Vyr. leitenantas Andriušaitis.

Lietuvos garbės konsulo p. Simon vainikas ant paminklo žuvusiems.

Karo muziejų vėliavos nuleidimo metu buvo uždėtas, Lietuvos generalinio konsulo Šveicarijoj p. Simono vardu, vainikas ant paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Ant vainiko kaspino buvo šitoks užrašas: „Telydi per amžius karžygį lietuvi Vytauto dvasia“. Vainiką uždėjo viešis Kaune konsulo sūnus p. A. Simonas kartu su konsulato sekretore p-nia A. Jaroškiene, kuri buvo apsi- rengusi tautiškais rūbais. Vainiko uždėjimo ceremonijoj dalyvavo generolas Nagevičius, Šveicarijos konsulas Kaune p. Weingart ir gražus būrelis svečių. Iškilmei pasibaigus, svečiai, gen. Nagevičiaus lydimi, apžiūrėjo Karo muziejų. Čia p. A. Simonas pasirašė Karo muziejaus garbės svečių knygoje ir paaukojo 200 litų Karo muziejaus reikalams.

Mūsų pašto karveliai dresavimo (dėžėj) būdij. Šarv. rinkt. foto.

P. L. Karo Mokyklos kariūnų vakaras.

Š. m. rugsėjo 13 d. Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklos kariūnai suruošė vakarą, kuris įvyko jų salėje — A. Panemunėje. Tarp didelio svečių skaičiaus apsilankė mokyklos viršininkas ir sp. ir šv. viršininkas.

Programą, kuri susidėjo iš keturių dalių, atliko patys kariūnai. Pirmąją jos dalį atliko kariūnai Ambraziūnas ir Juodis. Smuiku ir fortepionu jie išpildė keturius žymių kompozitorių dalykėlius. Antroj daly buvo duetas ir solo, padainavo kariūnai v. p. Urnėžius ir Čepaitis. Publika negalėjo atsigerėti jų sudainuotomis dainelėmis — „Naujoji gadynė“ ir „Žaliojoj lankelėj“. Trečiąją programos dalį sudarė bendras choras. Dainos garsai, verždamies iš plačių kariūnų krūtinių, skambėjo ne tik po plačiąją salę, bet nuo jos skambėjo ir visas rajonas! Ypatingai gražiai sudainavo Vana-gaičio — „Ei, pasauli“. Publika buvo tiek sužavėta, kad negreit nutilo jos garsūs padėkos plojimai. Paskutinę programos dalį sudarė stygų orkestras, kurio vedėju buvo kar. Juozaitis. Pastarasis sugebėjo paruošti orkestrą, kuris atliko gan sudėtingus ir kombinuotus kūrinius. Publikos pasigerėjimui orkestras, beveik be jokio dirigavimo, sutartinai ir gražiai išpildė tris dalykus. Iš jų gražiausias buvo austrų

maršas. Po koncertinės dalies ėjo šokiai, grojant 5 p. p. orkestrui.

Tiek programa, tiek gražus salės papuošimas ir kiti organizaciniai darbai buvo atlikti pačių kariūnų jėgomis ir pastangomis. Svečiai turėjo progos linksmai praleisti šeštadienio vakarą jaukioj ir malonioj kariūnų šeimoje.

Vladas J.

9 pėst. L. K. Vytenio pulko karininkų biblioteka.

Bibliotekos patalpa — kambarys, neperdidelis, bet gana jaukus, švarus, tvarkingas, išpuoštas įvairiais pasižymėjusių asmenų paveikslais. Bibliotekoj kartu yra ir skaitykla, kur atliekamu laiku skaitomi laikraščiai, be to, labai patogu užėiti, nes biblioteka randasi prie karininkų Ramovės.

Bibliotekoj knygos lakomos spintose, sutvarkytos dešimtaine sistema, o katalogas — kortelių sistema.

Biblioteka turi 2.250 knygų. Knygos įvairaus tūrinio, moksliskų ir šiaip skaitymų.

Biblioteka gauna šiuos laikraščius bei žurnalus: „Lietuvos Aida“, „Lietuvos Žinias“, „Sėkmadienį“, „Šegodnia“, „Vilniaus Rytų“, „Kari“, „Trimitą“, „Žemės ūkį“, „Ūkininkų Patarėją“, „Sodybą“, „Naują Žodį“, „Meno Kultūrą“, „Žydinį“, „Vairą“, „Mūsų Žinyną“ ir vok. „Kriegskunst in Wort und Bild“. Knygos skaityti duodamos du kartu savaitėje.

Senas kareivis.

Ekskursija Klaipėdon.

Vadovybei leidus, š. m. rugpiūčio mėn. 26 ir 27 dienomis 5 p. pulko liktinių puskarininkiu ekskursija š 26 žmonių, kpt. Skaržinsko vadovaujama, lankėsi 7 p. pulke. Jau stoty mus maloniai sutiko šviet. vad. pad. ltn. Jatulis ir 2 viršilos. Tuo- jau, tik nuvalę kelionės dulkes, vadovaujami ltn. Jatulio, skubėjome apžiūrėti Klaipėdą, švyturį, uostą. Teko ir jūra plaukti. Graži jūra pasižiūrėti — rami, puiki ir didinga, kada bangos šėlsta. Na, žinoma, neatsisakėme nuo malonumo pasimaudyti jūroje, su bangomis pasigrumti. Po links- mos kelionės jūra žiūrėjome, kaip ryšių šunes pratimus atlieka. kokias aukštas kliūtis jie nugali. Po to išrūpintu ltn. Jatulio auto lėkėme Palangon — Vytauto Didžiojo motinos tėviškėn. Apie ispūdžius, patirtus kelionėje, uoste, jūroje — trumpai išsitariti negalima. Jie visi susibūrė į vieną — kur mesi akį, vis naujos vietos, pirmų kart matytos. Grižtant namo ir namie kelias dienas vis dar jais gyvenome.

Iš Palangos vėl Klaipėdon. Čia vakarop liktiniai bute- geidiečiai savo ramovėje suruošė mums išleistuves, į kurias malonėio apsilankyti pulko vadas. Gerbiamas pulko vadas vaišiu metu pasakė kalbą, kurioje palietė bendravimo ir su- siartinimo reikšmę. — Tada nebus atskiru pulku kariai, bet vieninga viena karių šeima — pabrėžė pulko vadas. Šia pro- ga gavome nuo butegeidiečių dovaną. Pasidalinę ispūdžiais, atsiveikinę, išdundėjome stotin, daugelio butegeidiečių ly- dimi.

Už širdingą priėmimą ir rūpestį tariam padėkos žodi pulko vadui, taip pat ir šviet. vadovo padėjėjui ltn. Jatuliui už jo nenuilstamą trūsą, pajvairinant mūsų ekskursiją.

Vienas iš 26.

Koncentracijos stovyklos kareivių biblioteka.

Nedidelė dalis — nedidelė ir biblioteka, nedaug kareiv- vių, nedidelis skaičius ir knygų, bet apie 400 įvairiu knygų ko- mandos kareiviams užtenka, kaip tik tiek knygų bibliotekoje ir yra. Kuriam kareiviui skaitytojui knygų per maža tai pa- reina: 5 egz. „Lietuvos Aido“, 3 — „Ryto“, 10 — „Mūsų Ry- toiaus“, 5 — „Trimito“, 6 — „Kario“, 3 — „Noviny“, 2 — „Sargybos“, 2 — „Žemaičiu Prijeteliaus“, 1 — „Mūsų Žinyno“ ir 1 — „Ūkininko Patarėjo“. O jei dar kuriam skatytojui ir to per maža, tai yra geras su rupu radijo, kekviens vakarą naujienas ir įvairias paskaitas besakydamas, tikrai patenkina.

Knygos gerai įrištos ketais viršais, yra kelių žurnalu komplektai ir t. t. Pati biblioteka gražiai ir rūpestingai su- tvarkyta.

Jaun. pusk. Lukoševičius.

Artilerijos rikiuotė.

Ats. art. gr. foto

1 pėst. pulko pusl. ramovė.

Beviešėdamas pas gimines, susitikau viršilą Paulauską, su kuriuo turėjau progos pamatyti gediminiečių ramovę. Ramovės pataipa, kad ir nedidelė, tačiau, jaukiai įrengta ir papuošta, atstoja viską.

Šokių salę puošia gražūs paveikslai įžymesnių mūsų veikėjų ir rašytojų: Basanavičiaus, Kudirkos, Valančiaus, Lazdynų Pelėdos, Zemaitės ir kitų. Gal būt gražiausias šios salės papuošalas pulko šefo D. L. K. Gedimino paveikslas. Ramovė turi lempinį radijo aparatą ir fisharmoniją. Dažnai rengia stygų orkestro koncertus ir šokių vakarus. Valgykloje gražūs stalai ir kedės, o sienas puošia gražūs senovės Lietuvos vaizdai, ypatingai žavėtinas „Kęstučio susitikimas su Birute“. Moterų kambarys taip pat papuoštas gražiais paveikslais ir veidrodžiais. Pasiteiravęs pas v. Paulauską, sužinojau, kad pas juos mėnesinis narių mokestis visai nedidelis, tik tai po vieną litą; tai nuostabu, kad už tokias palyginamai nedideles pajamas galėjo taip puikiai viską įrengti ir papuošti. Taip pat teko patirti, kad pulko vadas ir ramovės pirmininkas daug prisideda prie įrengimo.

Šituo atžvilgiu galėtume sekti gediminiečių pavyzdį, nes dar toli gražu ne visose dalyse taip sutvarkyta, kaip pas juos.

Gusaras.

Iš I-os L. K. Savanorių kuopos gyvenimo.

Šių Vytauto Didžiojo metų rugsėjo mėn. 7 d. Garliavoje, I pradžios mokykloje, įvyko I-os savanorių kuopos visuotinis suvažiavimas. Į suvažiavimą atsilankė iš Pakuonio, Zapyškio, Ašmintos, A. Panemunės ir Veiverių valsč. savanoriai. Suvažiavimas buvo gausingas (apie 400).

Prezidiumą sudarė: p. p. Narbutas Jonas, Rutkauskas Kazys, Vizgaitis Jonas, Pažėra Juozas ir Sakalauskas Pranas.

Suvažiavimo dienotvarkė: 1) Minėjimas Vytauto Didžiojo sukaktuvių, 2) Garbės teismo rinkimas, 3) Kuopos valdybos narių papildymas, 4) Iš vietų pranešimai ir 5) Klausimai ir sumanymai.

Į garbės teismą vienu balsu išrinkti: ats. gen. št. pulk. lt. Zaskėvičius, Narbutas ir Rutkauskas.

Suvažiavimo dalyviai organizuotai dalyvavo, sutinkant Vytauto Didžiojo paveikslą. Savanorių vardu p. J. Narbutas pasižadėjo Vytautui atgauti Vilnių ir jojo palaikus, kurie iki šios dienos yra niekinami mūsų priešų, — tų pačių priešų, su kuriais ir jam teko nekartą susiremti.

Ši kuopa yra įsikūrusi gyvenimo aplinkybių dėka, kadangi kaimiečių savanorių reikalai yra truputį kitoki, negu Kauno m. skyriaus.

Suvažiavimo nusitatyta prašyti L. K. Savanorių S. Centro Valdybą, kad ji leistų šiai kuopai visai savarankiškai tvarkyti savo narių reikalus, t. y. kad būtų leista tiesiog rinkti iš savo narių mokestį ir betarpiškai, be Kauno skyriaus, daryti atsiskaitymus iš priklausančio % L. K. Savanorių S. Centro Valdybos kasai.

Be to, suvažiavimas pareiškė, kad Centro Valdyba duotų teisę šiai kuopai skirti savo atstovus į L. K. Savanorių šaukiamus kongresus Kauno skyriaus, žinoma, prisilaikant įstatų.

Suvažiavimas Vytauto Didžiojo šventės proga sveikino: Jo Ekscelenciją Lietuvos Respublikos Prezidentą — Pirmąjį Lietuvos kariuomenės savanorį, ministrį pirmininką ir visą Lietuvos vyriausybę.

Užuojautą pareiškė: savanoriui — pulkininkui Rusteikai ir jo šeimai dėl padaryto niekšų užpuolimo ir sužeidimų. Suvažiavimą užbaigė tautos himnu.

P. Narbutas,
suvažiavimo pirmininkas.
J. Starkus,
valdybos pirmininkas.

KARIUOMENĖS UGNIAGESIAI

Apdovanoti k-dų viršininkai: Vytauto Didžiojo atsk. pėst. kuopos vyr. leit. Meškauskas ir 5 p. D. L. K. Keistučio, p. leit. Kazilionis — abu D. L. K. Gedimino ordino 4 laipsniu.

Naujas brand-majoras. Kėdainių miesto valdyba, 2 art. pulko vadui sutikus, pavedė pulko ugn. k-dos viršininkui vyr. leit. Maksimavičiui eiti miesto brand-majoro pareigas.

Gaisrai. Rugsėjo mėn. kariuom. ugniag. inspektorius buvo šaukiamas į gaisrus: IX. 3. „Varpo“ spaustuovės sandėlyje, IX. 8 — Gedimino g. 31 Nr. (ten buvo iššaukta ir 1 gusarų pulko k-da, bet paskui atšaukta) ir tą patį dieną Aleksote, IX. 12 — Viliampolėje, Airiogalos gatvėje. Visus gaisrus miesto ugniagesių k-da likvidavo pradžioje.

Naujas siurblys nupirktas Pionierių bataliono ugniagesių komandai. Tai yra gražus lengvas kilnojamas motorinis siurblys „Viktorija“ (Siegerin), pirktas iš Fladerio firmos, atstovo p. Gutsche.

Komandų pratimai buvo atlikti Kėdainių mieste VIII. 30 d. naktį. Miesto brand-majoras vyr. leit. Maksimavičius, 2 art. pulko vadui leidus, liepė sukrauti prie geležinkelio pulko sandėlio rajone didelį laužą. 23 val. 30 min. laužas buvo padegtas. Komandos apie tai nieko nežinojo. Mieste kilo sujudimas, policininkai pradėjo šaudyti (gaisro pavojaus signalas). Greit į gaisrą atvyko artilerininkų komanda su viršila Domanskiu priešakyje, o paskui ir miesto savanorių ugniagesių komanda. „Gaisras“ buvo tuoj likviduotas.

Vokiečių ugniagesių žurnalo „Preussische Feuerwehr-Zeitung“ paskutiniame 17 Nr. (1930. IX. 1 d.) įdėtas straipsnis „Lietuvos kariuomenės ugniagesiai“ ir mūsų karininkų ugniagesių kursų II laidos fotografija.

Lietuva — Estija 4 : 0 (1 : 0).

Šeštadienį, rugsėjo 13 d. Klaipėdoje, per tarpvalstybines futbolo rungtynes su Estija, Lietuvos komanda laimėjo — 4 : 0 (1 : 0). Šis laimėjimas didžiausias iš buvusių su Estija 8 susitikimų. Pirmieji susitikimai su Estija atrodė taip: 1923 m. Lietuva — Estija 0 : 5, 1924 m. Lietuva — Estija 2 : 1, 1925 m. Lietuva — Estija 0 : 1, 1926 m. Lietuva — Estija 1 : 3, 1927 m. Lietuva — Estija 0 : 5 ir per Pabaltijo futbolo turnyrą 1928 m. Lietuva — Estija 0 : 6, 1929 m. Lietuva — Estija 2 : 5 ir šiais metais Lietuva — Estija 2 : 1. Kaip matome, šis laimėjimas tokiu aukštu santykiu, kaip 4 : 0, tikrai rodo mūsų futbolo pažangą.

Estams golai krinta 25 (pirmam puslaiky pirmas golas), 5 (antram puslaiky), 24 ir 37 žaidimo minutė. Pirmą įmuša Chmielauskas, antrą Žekas (abu klaipėdiečiai), trečią ir ketvirtą Lingis (L.F.L.S.). Iš mūsų komandos labai geri buvo vartininkas: Abramikas, bekas Nopensas, Lingis ir kiti. Teisėju buvo latvis Kruminš, kuris referavo labai objektingai. Žiūrovų buvo (Klaipėdai rekordinis skaičius) per 3.000. Per rungtynes smarkiai lijo, ir jos baigėsi jau gerokai sutemus. Mūsų karo lakūnai prieš rungtynes iš lėktuvo į aikštę numetė futbolą, papuoštą estų, lietuvių ir latvių vėliavomis. Komandas pasveikino Klaipėdos krašto gubernatorius p. Merkys.

Todėl šios rungtynės aiškiai parodė latviams, kad mūsų Pabaltijo turnyras buvo laimėtas užtarnautai ir jų „protestai“ visai be reikšmės.

Sekmadienį (IX. 14) įvyko tarpmiestinės rungtynės Talinas—Klaipėda. Šį kartą svečiai žaidė geriau, ir pirmas puslaikis baigėsi lygiomis 1 : 1. Antram puslaiky svečiai persvaroje ir įmuša du golus, patys negaudami nė vieno, tuo būdu laimi rungtynes santykiu 3 : 1. Visus tris golus įmušė

estu senas internacionalinis žaidėjas Pichleris. Šis pralaimėjimas ne tiek reikšmingas, nes laimėjimas tarpvalstybinių rungtynių turi didelę reikšmę ir sukėlė kaimynų didelį susidomėjimą.

Ir mūsų studentai laimėjo.

Antras šių dienų mūsų tarptautinis futbolo laimėjimas įvyko šeštadienį (IX. 13) Taline. Čia mūsų universiteto rinktinė studentų futbolo komanda nugalėjo Estijos studentų komandą santykiu 5:3. Pirmam puslaiky mūsų komanda buvo tikru aikštės šeimininku ir jau pasiekė rezultatą 5:1. savo naudai. Ir šis laimėjimas prisidėjo prie bendro Lietuvos sporto progreso ir laimėjimų balanso.

Bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės.

Sąryšy su L.D.S. klūbo septynerių metų sukaktuvių paminėjimu š. m. rugsėjo 14 d. Kaune įvyko bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės. Su mūsų boksininkais susitikti buvo pakviesti trys bokso klūbo „Achilles“ (Karaliaučius) boksininkai, kurie visi yra Rytų Prūsijos čempionai ir pasižymi gražia technika.

Plunksnos svorio susitiko vokiečių Jonigkeit su Lietuvos čempionu, aviacijos eiliniu Misiūnu. Po ilgos trijų rundų gražios kovos, punktais laimėjo Misiūnas. Po šios poros buvo susitikimas tarp pusv. svorio Lietuvos čempiono K. Markevičiaus ir vokiečio Scheidos. Pirmieji du rundai praėjo prie vienodos abiejų boksininkų persvaros. Tačiau 3 runde vokiečys, pavartojęs kelis neteisingus smūgius, buvo diskvalifikuotas, o laimėjimas pripažintas Markevičiui. Trečioj poroj susitiko pussunkio svorio Lietuvos čempionas Mironas su vokiečių garsiu techniku Zimmermanu. Bet Mironas, nors neturėdamas tos technikos, stipriu smūgiu jau pirmam runde parbloškė priešą. Jam atsikėlus, Mironas vėl pakartojo smūgių eilę ir priešą parmušė nokautu. Tuo būdu jis garbingai laimėjo prieš taip pat gerą Vokietijos boksininką.

Per sunkumų kilnojamą buvo pastatyta Vitonio naujas Lietuvos rekordas. Rezultatus patieksime kitame „Kario“ nr. Prieš rungtynes buvo įteikta J. E. Respublikos Prezidento dovana 100 klm. dviračių distancijos nugalėtojui.

Svarbesni įvykiai.

Subato lietuviai lanko žuvusiųjų už Lietuvą ir Latviją amžino poilsio vietą.

(„Rygos Balso“ korespondencija).

Gerbdami atminimą žuvusiųjų, Lietuvą ir Latviją nuo užpuolikų vaduojant, Subato lietuviai š. m. 7 dieną surengė eiseną prie Brolių kapų į Aserę, kur tarp latvių partizanų guli nemaža Lietuvos kareivių, ir vietos lietuvių partizanų, žuvusių kovų metu su bolševikais. Jų atminimui Aserėj pastatytas paminklas, greta kurio buv. partizanų vado pulk. Indano pastangomis pastatytas kryžius su lietuvišku parašu: žuvusiems už Lietuvą ir Latviją.

Gražioje eisenoje išsirikiavę vyksta Subato lietuviai. Priešaky nešamas kryžius ir Latvijos ir Lietuvos vėliavos, toliau vėliavėlės ir 2 lietuvaiteš neša Subato lietuvių žuvusiems už gimtąjį kraštą padėkos ženklą — gėlių vainiką. Už jo eina kunigas ir didžiulė žmonių minio. Kelias netrumpas — 14 kilometrų, bet visi dalyviai žygiuoja pakeltu ūpu, giedodami šventas giesmes. Maloniai šypsosi saulutė, tartum pritardama gražiam lietuvių subatiečių žygiui.

4 val. pasiekiami Aserė. Prie Brolių kapų giedama „Liberā“, „Salve Regina“, „Viešpaties Angėlas“. Kun. klebonas Kurliandskis pasako turiningą jausmingą kalbą, primindamas dar taip neseniai čia įvykusias kovas, kuriose lietuvis ir latvis ėjo petį petyn atrėmę ir kartu žuvo, kad tik jų gimtasis kraštas laisvas taptų. Čia kovojo ir žuvo Lietuvos kareiviai, su jais vietos lietuviai ir latviai savanoriai. Jų visų siekis ir troškimas buvo — laisvė kraštui, kuriame mes gyvename. Jie žuvo, bet jų gyvybe pirksime laisvę mes džiaugiamės. Kalbėtojas kvietė gerbti žuvusių atmintį ir sekėti jų pavyzdį. Mylint savo tautą, gerbti ir branginti kraštą, kuriame gyvename ir kurio atvadavime ir Lietuvos sūnūs dalyvavo.

Prakalba klausytojai buvo labai sujaudinti. Po pamaldų ir prakalbos, dalyviai pasilsėję, dalindamiesi išpūdziais žygiavo namon.

Latvių kariuomenės laikraštis „Latvijas Kareivis“

Kelios numeriuos paeiliui spausdino palankius pranešimus apie Vytauto Didžiojo vainikavimo iškilmes Lietuvoje.

Neramumai argentinaj.

Spaudos žiniomis, Argentinos sostinė labai neramu. Revoliucinis judėjimas šaly vis stiprėja. Darbininkai streikuoja ir reikalauja prezidento atsistatydinimo. Argentinos prezidentas respublikos yra 80 metų senelis ir jo politika pastaruoju laiku spaudos smarkiai kritikuojama. Ypač yra nepatenkinti darbininkai, nes paskiausiu laiku šaly padidėjo nedarbas, kurio likvidavimui vyriausybė jokių pastangų nedarė.

Sąryšy su revoliucijos pasisekimu Peru (Pietų Amerikoje), Argentinos revoliucionieriai labai padarė.

Indijoj vis dar neramu.

Paskutinėmis žiniomis, indų tautininkų judėjimas prieš anglus eina stipryn. Nepaisant to, kad daugelis tautininkų vadų suimta, minia nenusiramina. Atentatas (pasikėsinimas) į anglų policijos inspektorių Bombėjū parodė, kad indai pereina prie teroristinių aktų. Anglijos politikai yra labai susirūpinę dėl šio atentato. Iš Londono išvyko speciali komisija tiems įvykiams ištirti.

Indai vis dar boikotuoja anglų prekes. Dėl šio boikoto anglų prekybininkams padaryta daug nuostolių.

Lietuvos — Latvijos derybos eina sėkmingai.

Paskutinėmis žiniomis, Lietuvos Latvijos, jau apie mėnesį einančios Kaune, derybos prekybos sutarties sudarymo reikalu greit sėkmingai pasibaigs.

Nepaisant visos eilės sunkumų, abiejų valstybių delegacijoms pavyko suderinti savo kraštų interesus.

Kaip žinoma, svarbiausia derybų kliūtis buvo ta, kad reikėjo susitarti dėl prekių sąrašo, kuris turi būti įtrauktas į prekybos sutartį. Šiame sąrašė bus išvardintos visos tos prekės, kurioms Lietuva ir Latvija darys ypatingos muitų nuolaidos.

Šios muitų nuolaidos duodamos tik tokioms prekėms, kurios vietoje negaminamos ar nesirengia artimiausioj ateity gaminti. Šiam klausimui išaiškinti reikėjo betarpiškai susipažinti su suinteresuotų pramonininkų nuomone. Tam reikalui derybų eigoj teko padaryti pertrauką, per kurią tiek Latvija, tiek Lietuva turėjo galimybės šiuos klausimus išaiškinti.

Kaip teko patirti, prekių sąrašų susitartymas iš abiejų pusių jau yra žymiai pastumtas priekin. Manoma, kad dar per rugsėjo mėnesį pavyks pabaigti derybas ir pasirašyti galutinį prekybos sutarties tekstą, kuris patenkintų abidvi šalis. Plačiau apie Lietuvos — Latvijos prekybos sutartį pakalbėsime kitoj „Kario“ apžvalgoj.

Latvija pasižada T. Sąjungoj vesti palankią Lietuvai politiką.

Latvijos Ministeris Pirmininkas Čelminis savo pasikalbėjime su „Eltos“ atstovu Rygoj, prieš išvažiuodamas į Ženevą Tautų Sąjungos sesijon, pareiškė, kad jeigu T. Sąjungoj kils tranzito per Lietuvą klausimas, sąryšy su lenkų reikalavimu atidaryti Romnos — Liepojos geležinkelį, tai Latvija laikysis tokios pozicijos, kuri nepakenktų Lietuvos interesams.

Tautų Sąjungoj eina svarbūs pasitarimas.

Šiomis dienomis Ženevoj prasidėjusioj T. Sąjungos sesijoj įvyksta svarbūs pasitarimas dėl visos eilės Europos politinių klausimų. Ypač susidomėta nusiginklavimo problema. Italų užsienių reikalų ministeris Grandi, dėl iš keletų klausimų, išvyko į Romą pasitarti su Mussolini.

Jo staigus išvažiavimas sukėlė Ženevoj didelę sensaciją ir įvairių kalbų apie prancūzų — italų santykių pablogėjimą.

Europos spauda atidžiai seka šios T. Sąjungos sesijos darbus, apie kuriuos teks plačiau kitą sykį pakalbėti.

Vokietijos ir Prancūzijos susitarimas dėl Saaro srities evakuavimo.

Žiniomis iš Ženevos, tenai pasiektas tarp vokiečių ir prancūzų užsienių reikalų ministerių susitarimas dėl Saaro srities, kuri ligi šiol dar yra prancūzų kariuomenės okupuota. Prancūzai laiko tenai savo kariuomenę prie geležinkelių. Tačiau vokiečiai reikalauja tą kariuomenę atšaukti, nes po Reino krašto okupavimo prancūzų kariška sargyba prie Saaro srities geležinkelių jau esanti nereikalinga.

Briandas ir Curtius susitarė Saaro sričių geležinkelių sargybos sumažinimą ar atšaukimo reikalą išspręsti per specialias abiejų vyriausybių derybas.

Grižo Latvijos lakūnai

iš kelionės po Europą, pralėkę daugiau, kaip 5.000 kilometrų per 35 valandas, pabuvę daugely valstybių ir pagarsinę Latvijos vardą. Lakūnai visur buvo širdingai priimti, ypač Lietuvoj, Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje, kiek šalčiau Rumunijoje. Kelionė atlikta be jokių nelaimių, nors vietomis turėta vargo, labiausia perlėkiant aukštus kalnus, kur reikėdavo pasikelti aukštyn lig 4000 metrų.

Į Kygą lakūnai parskrido sekmadienio vakare 6 val. Juos pasitikti į aerodromą buvo atvykę daug žmonių. Visi linksmi, matydami savuosius sveikus sugrįžusius. Lakūnų vadovą pulk. Indaną ilgai ant rankų nešiojo.

Nacionalistai eskadrilės vadovu pulk. Indanu (buv. karo atstovu Letuvoje) ir visa ta kelione po Europą, kažkodėl nepatenkinti. Išlekiant, pranašavo, kad kelionė be katastrofos neapsieisianti, lamingai sugrįžus — daug aukštų ponų pasitikime nedalyvavo.

Iš „Rygos Balso“.

Latvių „Aizsargai“ pirko tanką.

Latvių „Aizsargų“ (šaulių) organizacija nusipirko Anglijoje lengvąjį tanką. Tankas ginkluotas kulkosvaidžiais; jo greitis — ligi 45 klm. per valandą. Tai pirmasis tankas pas Latvių „Aizsargus“. Ligi šiol jie turėjo tik pėstininkų ir kavalerijos dalis.

Estų kariuomenės manevrai.

Š. m. rugsėjo mėn. 17 d. prasidės estų kariuomenės didieji rudens manevrai, kurie truks 4 dienas. Manevrai bus apie 30 — 40 į žiemius nuo Dorpato prie geležinkelio. Vyriausias manevrų vadovavimas pavestas vyriausiojo štabo viršininkui generolui Törwandui, prie kurio, kaip lauko štabo viršininkas, bus aviacijos viršininkas pulkin. Tomberg. Manevruojančios kariuomenės grupių vadai netrukus bus paskirti iš pulkų vadų tarpo. Į manevrus apsilankys karo ministeris, o taip pat tikimasi, kad paskutinę manevrų dieną atvyks ir valstybės galva (prezidentas). Tą dieną įvyks visų manevravusių dalių paradas. Į manevrus atvyks visi Estijai akredituoti kitų valstybių karo atstovai, o taip pat savos ir užsienių spaudos atstovai. Iš Latvijos į manevrus važiuos kariška delegacija su kariuomenės vadu gener. Peniku priešaky. Laukiama atvykstant ir Suomų karininkų delegacijos.

Čekoslovakų aviacija.

Čekoslovakų karo aviacija yra viena iš stipriausių Vidurinėje Europoje. Čekoslovakų aviacijos ūgis pareina nuo didžiulės savosios aviacijos pramonės. Čekoslovakija turi 4 aviacijos fabrikus ir 5 lėktuvų variklių fabrikus. Ginklavimas aviacijai taip pat gaminamas savuose fabrikuose.

Šių metų pradžioje čekoslovakai turėjo 3 aviacijos pulkus, vienas pulkas buvo dar organizavimė stadijoje. Pulke yra 24 grupės (eskadrilės), iš kurių 11 žvalgomųjų (po 10 lėktuvų kiekvienoje), 10 naikintuvų (po 12 lėktuvų kiekvienoje) 2 dienos ir 1 nakties bombardavimo grupės (po 10 lėktuvų kiekvienoje). Tokių būdu pulke, neskaitant atsarginių ir mokomųjų, yra 260 lėktuvų. Aviacijos kadrą susideda iš 370 karininkų, 400 puskarininkų ir 2.500 kareivių. Karininkai rengiami Prosnico aviacijos mokykloje. Be to, dar yra aviacijos mokykla atšargos karininkams.

Vokiečių kariuomenės ir laivyno manevrai.

Šio mėnesio 5 d. Allenšteino rajone prasidėjo didieji Reichswehr'o rudens manevrai. Manevrai truko 5 dienas. Kaip observatoriai, kitų tarpe, dalyvavo ir 7 rusų raudonosios kariuomenės generalinio štabo karininkai.

Rugsėjo 4 d. prasidėjo vokiečių karo laivyno rudens manevrai. Manevruose dalyvauja 6 linijos laivai, dvi torpedininkų eskadros ir pagalbiniai laivai. Pirmomis dienomis manevrai vyko Šiaurės jūroje, vėliau — Vidurinėje Baltijos jūroje.

Anglai statosi naują lėktuvlaivį.

Anglų karo laivyno vadovybė pradeda statyti didžiulį lėktuvlaivį, kuris kaštuos 19 milijonų dolerių. Lėktuvlaivis bus 13.800 tonų vandens talpumo. Ant jo denio tilps 75 kariški lėktuvai.

Lenkija. 542 nauji karininkai.

Rugpiūčio mėn. 15 d. buvo baigusių karininkų mokyklas kariūnų išleidimas. Karininkų mokyklas baigė ir podporučniko laipsnį gavo 542 asmens, iš jų:

277 pėstininkai, baigę „Pėstininkų podchoronų mokyklą“ bei „Podchor. mokyklą puskarininkams“, 130 artileristų, baigę „Artilerijos podchoronų mokyklą“ bei „Podchor. mokyklą puskarininkams“, 55 kavaleristai, „Kavalerijos podchoronų mokyklą“ bei „Podchor. mok. klą puskarininkams“, 41 aviacijos karin. „Aviacijos podchoronų mokyklą“, 17 jūrininkų „Karo laivyno podchor. mokyklą“, 22 sanitarijos karin. „Sanitarijos podchor. mokyklą“.

Anglų kariuomenės gail. seserys pratinamos dirbti dujų užnuodytame karo lauke.

Baisi lenkų lėktuvo katastrofa.

Šio mėn. 4 d. I aviacijos pulko lėktuvas, skrisdamas žemai ties Varšuva, savo vairais užkabino vieno namo stogą. Susidaužus sprogo benzino bakas, o užsidegęs lėktuvas pakibo elektros laiduose. Lakūnai ir variklis nukrito ant mažesnio namo, kuris nuo to užsidegė. Abu lakūnai sudegė; 6 civiliai asmens sužeisti.

Pranešimas.

Norėdami patenkinti visus mokytojų reikalavimus, šiuo pranešame, kad be Esmaičio „Sakalėlių“ keturių dalių, kurie plačiai Lietuvos mokyklose per dešimtmetį buvo vartojami, nuo šių metų pradžios perėmėm leisti visus žinomo ped. J. Murkos „Vaikų Darbymečius“ ir „Lietuvių kalb. vadovėlius“. Šie vadovėliai išleidžiami naujomis laidomis nieko nepakeitus.

Be to, perimam leisti ir ped. J. Trinkūno „Spindulėlius“ — III dalis jau baigiama spaust — Šviet. Ministerijos Knygų ir Mokslo Priėm. Tigr. Komisijos pripažinta tinkamu vadovėliu, — kitos dalys bus neužilgo išleistos.

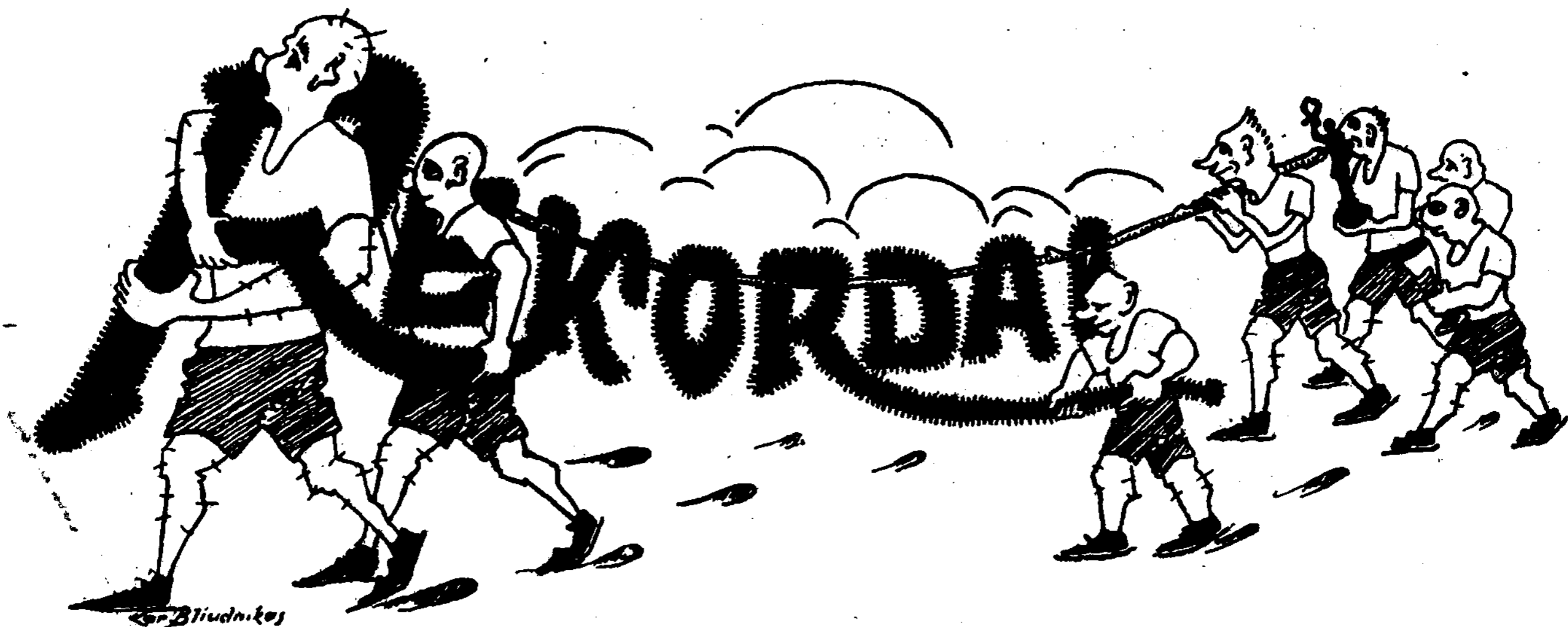
Trijų ped. K. Kupčiūno, J. Kalninio ir J. Trinkūno „Skaičiavimo uždaviniai“ I d. turi didelį pasisekimą, todėl ir II, III ir IV dalys baigiamos ruošti spaudai; II d. baigiama spaust ir visi reikalavimai greit bus išpildyti.

Kartu pranešam gerb. mokytojų žiniai, kad „Sakalėlio“ III d., kurios buvome visiškai pritrūkę, jau išleista nauja laida, o IV d. jau baigiama spaust ir gausūs užsakymai bus greit išpildyti.

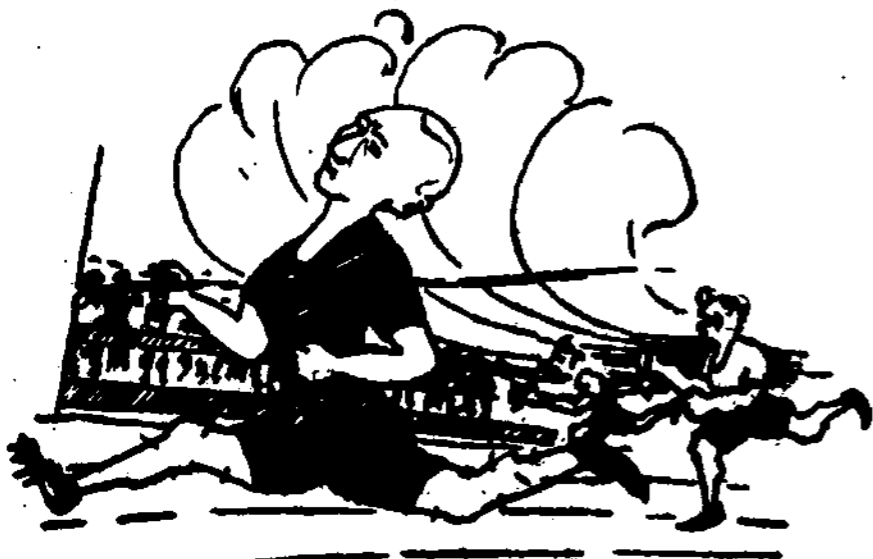
Visi aukščiau minėti vadovėliai knygų ir mokslo priem. tigr. komisijos pripažinti tinkamais vadovėliais pradž. mokykloms.

Su pagarba

Kooperacijos Sąjunga
„Spaudos Fondas“.

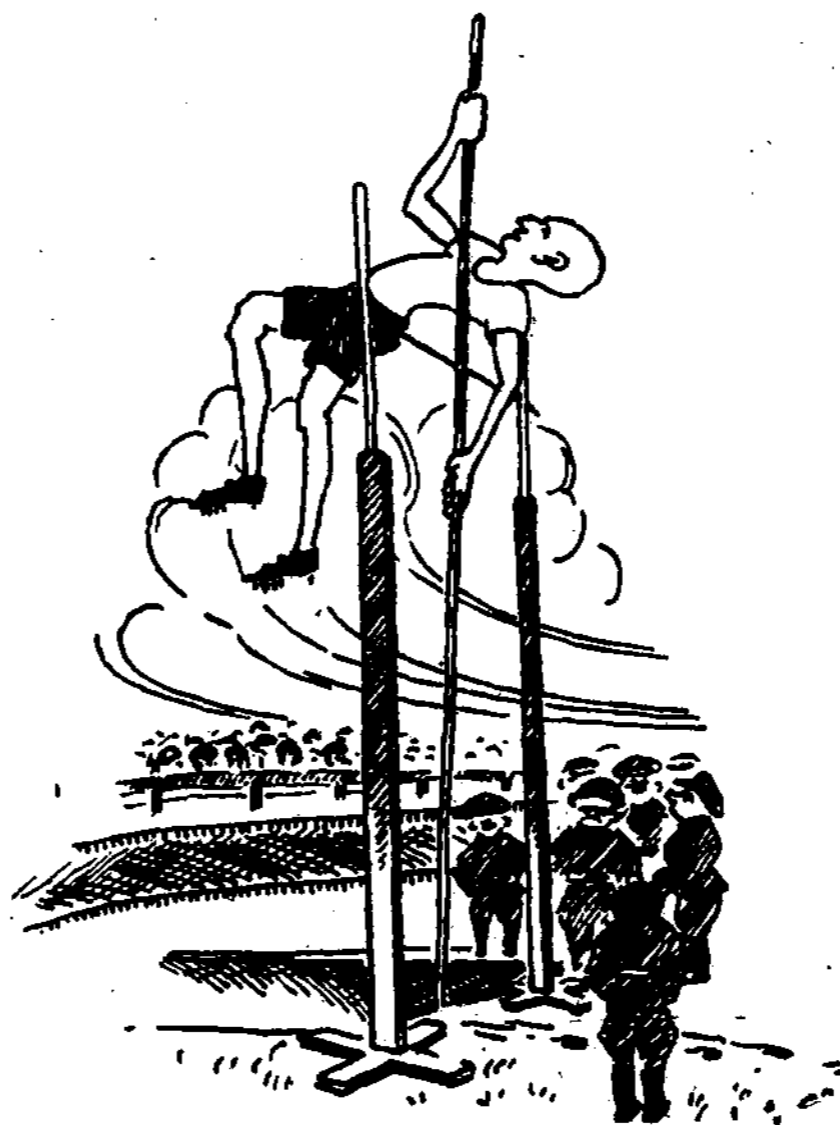
I
Su plačiu Ožinsko žingsniu
Nieks negali konkuruoti,
Jei su juo mėginsi bėgti,
Reiks ligininėn važiuoti.

Jis aštuonius šimtus bėga
Dvi minutes ir septynias.
Jis kariuomenės rekordą stato
Ir laimėjo šias rungtynes.

II
O plaukikas mūsų Stankus
Vandeny tikrai išaugo,
Ir vargu, ar mūsų žuvys
Greitai taip, kaip Stankus šaudo.
Nemunas perplaukt — jam juokas,
Vargu jam mažai sudaro.
Kaip laivelis motorinis,
Vandeny jis varos.

III
Ilgas Vabalas Kybartų
Tik šokimams skirtas;
Ūgis aukštas, kojos laibos,
Kūno raumens tvirti.
Tvorą kliūtis nesudaro,
Kelio jam užstot negali,
Kartim jis rekordą stato,
Kelia savo dalį.

IV
Dubovikas mėgsta sportą,
Vardas jo aukštai iškilo.
Jis bėgimui kojas turi
Ne blogesnes už Achilo.

Blauzdos jo, į toli šokant,
Randa vietą pasispirti,
O teisėjai pasitarę
Jam rekordą gal priskirti.

Bernst.

Kartais ir širšės brangios.

— Kazy, ko tu čia ieškai? — klausia Jonas savo draugą.

— Širšių, Joneli!

— Kam tau jos reikalingos.

— Mane ši rudenį ims kariuomenėn, o ryt tikrins sveikatą, taigi, radęs įleisiu kokias penkias į kelnes, įgils, atrodysiu nesveikas, — ir pasiliksiu namie.

Vyt. Žvainys.

Suprato.

— Pastovėsit vieną valandą... Tamstos šautuvas prižėlęs.

— Negal būt, tamsta, viršila.

— Labai gaila, bet prašau pasižiūrėti.

— Tai latras tas špokelis, lašinius suėdė, o šautuvą taip ir paliko nevalytą.

Uodo akys ir trajektorija.

Per šaudymo pamoką viršila po ilgo aiškinimo klausia:

— Ar visi supratote, kas yra trajektorija?

Naujokas: — Aš, tamsta viršila, nesupratau.

Viršila: — Kodėl tu nesupranti.

Naujokas: — Aš suprantu, bet jos nematęs negaliu įtikėti.

Viršila: — Juk uodo akių nematei, tačiau gerai žinai, kad jis jas turi. Taigi, tas pats ir su trajektorija — paaikškino viršila. O dabar supranti?

Naujokas: — Taip, tamsta viršila, suprantu!

Švaros kontrolė.

Naujokas: — Kodėl kariuomenėje draudžia rankas laikyti įkišus į kišenes?

Kareivis: — Todėl, kad būtų matyti, ar jos švarios ar ne.

Nauji leidiniai.

Georges Duhamel. SALAVINO DIENORAŠTIS. Romanas iš valdininko gyvenimo. Iš prancūzų kalbos vertė Juozas Urbšys. „Vairo“ b-vės leidinys, Kaunas, 1930 m. 170 psl. Kaina — 2,50 lt.

Šio veikalo užuomazga tokia: valdininkas Liūdas Salavinas sausio 7 d. — jo gimimo diena — nutaria pradėti naują gyvenimą. Ir tai daro ne kokių nors išviršinių aplinkybių verčiamas, bet grynai išvidinių pobūdžių skatinamas. Pradedą į save įsigilinti, save analizuoti ir ieškoti savo gyvenime turinio bei prasmės — aiškiau ištisinio tikslo. Ir tai daro, kad pasirodytų tik savo, o ne keno kito akyse. Ryžtasi pagaliau pagimdyti tą žmogų, kurs jame paslėptas.

Nuo kalbamos dienos ir pradeda savo sielos ir kūno reikalų gyvenimą smulkiai tiksliai fiksuoti ir analizuoti. Pradedą konfliktas tarp jo užsibrėžto tikslo, aplinkumos gyvenimo ir santykių su jo šeima ir kitais žmonėmis. Knyga įdomi ir pamokoma — pamokoma ypač dėl to gilaus ir rūpestingo savęs ieškojimo ir analizavimo. Juk dabar dažniausiai mes gyvename paviršutiniu gyvenimu, išviršniais išpūdžiais, beveik nė kiek savęs nepažindami nei savo gyvenimo tikslo bei uždavinio neišaiškindami. Tačiau ši knyga reikalauja rimtesnio ir daugiau išlavinto skaitytojo. Tai nėra lengvo pobūdžio nuotykių romanai, ir tas žodis, kasdienine prasme, čia netiktų.

M. Vasiliauskas. ŽIBUTE. Elementorius ir skaitymėliai. VI pataisytas leidimas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas, 1930 m. Kaina — 1,50 lt.

J. Damijonaitis. ARITMETIKOS UŽDAVINYNAS (mokslo pradžia) III-jam pradžios mokyklos skyriui. Antroji dalis. IV leidimas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas, 1930 m. Kaina — 1,50 lt.

Pr. Mašiotas. FIZIKOS VADOVELIS vidurinei mokyklai. Šv. Min. knygų ir mokslo priemonių tikrinimo komisijos pripažintas tinkamas. Antrasis papildytas leidimas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas. Kaina — 3,50 lt.

Šitas vadovėlis gana įdomus ir populiarus. Išleistas gražiai ir švariai, daug reikšmingų iliustracijų. Jame aiškiai paprasčiausi bendrieji gamtos reiškiniai praktiškai laboratoriniu metodu. Tyrimams teikiami prietaisai, kurie lengva gauti vietoje arba pačiam pasidaryti. Svarbesni turinio skyriai: Traukiamoji žemės jėga. Mašinos. Skysčiai. Dujos. Garsas. Šiluma. Šviesa. Magnetis ir elektra. Oro reiškiniai.

Dėl savo įdomaus ir aiškiai suprantamo turinio šis vadovėlis rekomenduotinas ne tik mokykloms, bet ir kiekvienam, kuris nori lavintis ir susipažinti su artimesniais ir, galima sakyti, kasdieniniais gamtos reiškiniais.

SĖJOS BARAS. Spaudos bei literatūros iliustruotas laikraštis. Eina 6 kartus per metus. Prenumerata: metams 2 lit. Atsk. Nr. kaina 40 ct. Redaktorius — A. Dundzila, leidžia „Dirvos“ bendrovė, Kaunas, Laisvės Alėja 80.

Matydami, kad mūsų skaitančiai visuomenei trūksta organo, „kuriame tik būtų knygos apibūdinamos, recenzuojamos, kritikuojamos, taip pat apibūdinami ar aprašomi knygų autoriai“, leidėjai įsteigė „Sėjos Barą“. Pirmame Nr. rašoma apie prel. A. Jakštą-Dambrauską, J. Damijonaitį, Tumą-Vaižgantą, M. Vasiliauską, A. Mickevičių — didįjį tėvynmeilį, M. Pečkauskaitę, A. Giedrį (vaikų rašytoją). Paskui rašoma apie autorių įvertinimą ir apie bibliotekas kurortuose svetur ir mūsų Birštone. Pabaigoj recenzuota 3 knygos.

Žurnalas tinka karininkų ir kareivių bibliotekoms, bibliotekoriams — ypač naudingas.

Rs. A.

Balčiūnas Juozas. KUR IR KAS TOJI BRAZILIJA, Į KURIA TAIP DAUG KELIAUJA MŪSŲ BROLIŲ. Kaunas, 1930. 32 psl.

J. Balčiūnas, apvažinėjęs svarbesnias Brazilijos vietas, ištyręs kraštą ir jo gyvenimo aplinkybes, susipažinęs su Brazilija, grįžo į Lietuvą ir parašė šią knygutę visuomenei, turėdamas galvoje mūsų žmonių didelį susidomėjimą šiuo Pietų Amerikos kraštu. Aprašymas gyvas ir vaizdingas, gaila, kad nėra paveikslukų ir bent mažo žemėlapių. *Kareivių bibliotekoms ne pro šalį būtų turėti knygutę. Jos pagalba tikrai galima „kiekvienam žinoti ir pamatyti Braziliją, lyg veidrody ar per žiūroną“.*

Señovė. Neperiodinis Mažeikių muziejaus leidinys. 3 Nr. Kaunas, 1930 m. 8 psl. su 4 paveiksl.

Be anksčiau įsteigtų muziejų Panevėžyje, šiauliuose ir Biržuose, šiemet atidarytas Mažeikių Vytauto Didžiojo ar-

cheologinis ir etnografinis muziejus. St. Ličkūno (buv. mokytojo) atsidėjimo dėka ir kitų asmenų talkos Mažeikiuose surinktas nemažas senovės daiktų lobynas. Leidinyje įdėta Mažeikių kronika, 1831 m. sukilėlių giesmė ir straipsnis apie senovės lietuvių laidojimo papročius. Visi straipsniai S. Ličkūno parašyti. Iš paveikslų vienas labai įdomus — atvaizduotas pirmas dviratis, padarytas Viekšniuose 1882 m. Jis medinis. Didysis ratas skersmeny — 110 cm., o mažasis — 35 cm. sveria 27 klgr. Mažeikičiams naujas leidinys bus labai įdomus, jis supažindina su miesto praeitimi ir dabartimi. Malonu, kad provincijos miestuose vis daugiau pasirodo knygelių apie tuos miestus.

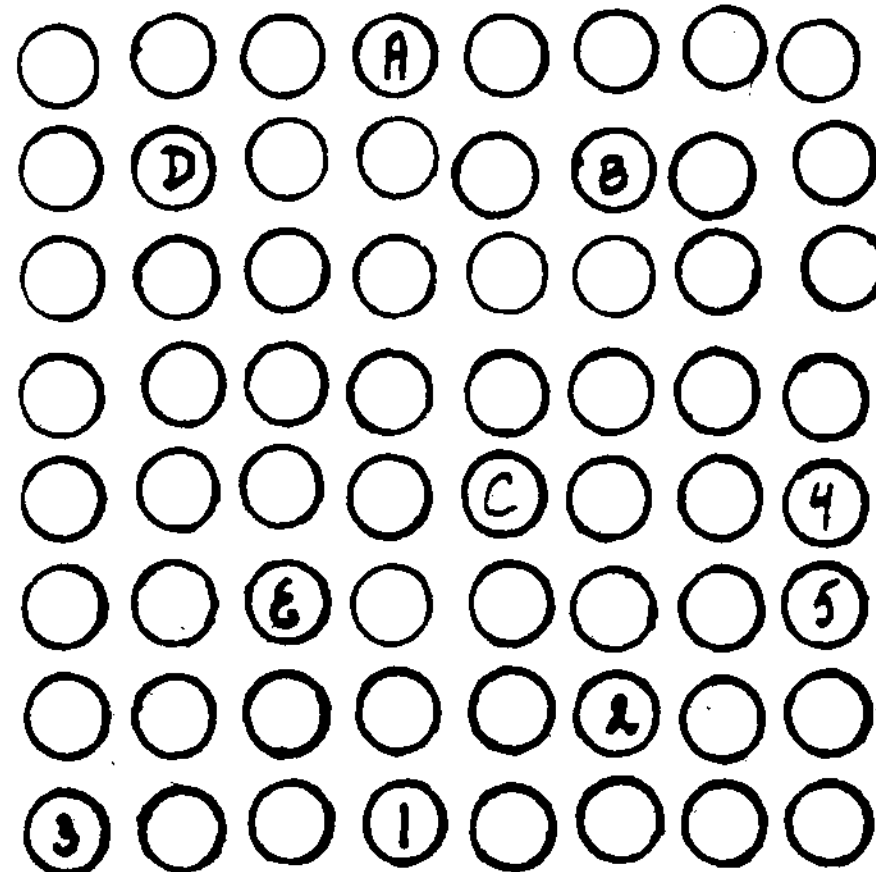
Galvosūkių 37 nr. sprendimas.

Skaitant paprastai: Vilnius, ūsą, manevrinė, aša, gusarai. *Skaitant nuo viršaus žemyn:* Žeimiai, Ona, nesuvysta, šis, Nevėžis.

Gerai išsprendė šie asmens: 1. Budreika P. (K. K. s.), 2. J. s. p. Bernotas A. (2 p. p.), 3. V. p. Peteraitis (šar. v. št.), 4. Keruckas Kz. (K. P. M.), 5. Vilickas St. (2 p. p.), 6. j. p. Lukoševičius, 7. Patašius P. (K. P. M.), 8. Jasiukevičiūtė Br. (Kaunas), 9. j. p. J. Valiulis (K. M.), 10. M. Butvydienė, 11 j. p. M. Antaniškis, 12 j. p. Reimaris (VI. 7.), 13. A. Maskoliūnas (III k. a.), 14. j. p. Arlauskas (VI. 7.), 15. B. Vaškelis (Seredžius).

Galvosūkis nr. 39

(Vertinamas 1 tšk.)

Karininkas pasiuntė penkius kareivius žvalgybon. Kareivis 1 turi išžvalgyti punktą A, 2—B, 3—C, 4—D, o 5—E. Kiekvienas kareivis turi eiti artimiausiu keliu, kiekvienas atskiru (ratukų centrais). Tie keliai neturi nei persikirsti, nei susilieti (t. y. eiti tuo pačiu ratuku).

Nurodyti visų penkių kareivių ėjimo kelius?

Redakcijos atsakymai.

J. Taurui. Tamstos juokai neįdomūs — seni ir jau daug kartų girdėti bei skaityti, o svarbiausia nelietuviški. Jei norit, kad tiktų, parinkit originalių juokų, o daugiausia iš kariuomenės bei kareivių gyvenimo.

Ats. vyr. psk. J. Oželiui-Kazlauskui. Tamstos atsiminimai iš 1919 — 20 m. su atvaizdais būtų labai įdomūs ir pagėdaujami, tik reikėtų gražiai sutvarkyti turinio atžvilgiu. Lauksime.

Į antrąjį Tamstos klausimą sunkiau atsakyti, nes nežinia, kiek metų ir kuriais baudž. statuto straipsniais nubautas. Visa tai pareina nuo bausmės dydžio ir taikomų straipsnių su pasėkomis.

Geriausias tepalas batams,

kuris suteikia puikų ir patvarų blizgėjimą ir negadina odos.

Cheminių fabrikas „Merkur“
Kaunas, Palangos g-vė 14 nr.

Reikalaukite geriausio tepalo
„Geležinis Vilkas“

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuosimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Mes turime Lietuvoje aukščiausios kokybės terpentininį tepalą „Gutalin“. Visoje Europoje jis yra geriausias. Dar prieš karą visi jį vartojo. Kas su juo susipažino, tai jau niekad su juo nesiskiria.

RAUDONOJO KRYŽIAUS XVII LOTERIJA
Stambiausieji laimėjimai —

2 po 60.000 litų 2 po 20,000 litų
2 po 10.000 litų ir t. t.

Viso 8580 laimėjimų sumoje Litų 705.200

bus išlošti **5-os klasės lošime**,
kuris prasidės **1930 m. spalio 9 d.**
Nepraleiskite progos išmėginti savo laimę.

Išigykite laiku bilietus.

Bilietų kaina: 1/1 Lt. 50,—, 1/2 — Lt. 25,—, 1/4 — Lt. 12,50
Bilietai parduodami: Loterijos Valdyboje, Kaune, Laisvės alėja 35, Pašto įstaigose Kaune ir provincijoje, bankuose ir pas agentus.

NAUJOS KNYGOS

Baironas. Don Žuanas. „Jo pirmoji meilė ir nuotykių Pirato saloje“. I-IV dalis. Vertė Juozas Virbyla 224 pusl. Kaina Lt. 3.50
Jurgis Dabrila. Trijų rašytojų šnektos 96 pusl. Lt. 3.—
Georges Duhamel. Salavino dienoraštis. Romanas iš valdininko gyvenimo. Iš prancūzų kalbos vertė Juozas Urbšys. Viršelis J. Buračo. Lt. 2.50
Kalenkoro apdaruose Lt. 5.50
Kan. Povilas Dogelis. Kalėjimuose pas Bolševikus. 160 p. Lt. 1.50

Prašome šių knygų reikalauti: „**Vairo**“, B-vės Centraliniam knygne, Kaunas, Laisvės alėja 48. Telef. 984. Skyriai: Kaune, Šančiuose, Aleksote, Viliampolėj, Žaliakalny: Provincijoj Kalvarijoje, Kretingoje, Alytuje, Rokiškyje, Vilkiškių, Ukmergėje Utenoje ir kituose knygynuose.

Vazelino muilas „FLORANCE“ Kaunas

Saugokitės padirbimų. Kreipkite dėmesio būtinai į **103 nr.** ir firmą „**Florance**“.

Šalin užsienio tepalas,

Mes vyrai eidami per rasą ir purvą, kad negadintų mūsų batų ir nepraleistų vandens, vartojam tik pripažintą geriausią tepalą

„KAVALIER“

Mūs vyrai gudrūs, bet ir mes, moterys, ne kvailos. Taip pat valom batukus tik su „**KAVALIER**“.

PHILIPS

privalo kiekvienas žinoti

PHILIPS „MINIWATT“ radio vamzdeliai tobulina radio priėmimą.

Reikalaukite iš kiekvieno radio pardavėjo pademonstruoti:

PHILIPS imtuvus vartojimui su batarėjomis arba prijungimui tiesiog prie elektros srovės tinklo

PHILIPS garsiakalbius, jie perduoda muzikos ir kalbos garsus **visai natūraliai**

PHILIPS lygintuvus, jie dirba be jokios techniškos priežiūros **švariai ir atsakomina** ir t. t. ir t. t.

PHILIPS elektros lempučių duoda akims sveiką ir skaidrią šviesą, jos **tobulina elektros apšvietimą.**

Reikalaukite prospektų, kainoraščių ir charakteristikos!

TIK GERIAUSIA PASAULY VARTOKITE KAKAO VAN HOUTEN